

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VIŠKE POSLOVNE ŠOLE

**SPREMEMBE NA PODROČJU DIGITALIZACIJE SREDNJE
VELIKEGA PODJETJA KOT POSLEDICA PANDEMIJE COVID-19**

Ljubljana, julij 2022

JASMINA AVSEC

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Jasmina Avsec, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Spremembe na področju digitalizacije srednje velikega podjetja kot posledica pandemije COVID-19, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem red. prof. dr. Markom Hočevarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil/-a vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil/-a soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 OPREDELITEV DIGITALIZACIJE IN DIGITALIZACIJA POSLOVNIH PROCESOV	2
1.1 Informacijska doba in proces digitalizacije	2
1.2 Digitalizacija poslovnih procesov	3
1.3 Digitalizacija v računovodstvu	4
2 PROCES DIGITALIZACIJE V SLOVENIJI PRED PANDEMIJO COVID-19..	5
2.1 Stanje digitalizacije javnega sektorja.....	9
2.2 Stanje in trendi digitalizacije v gospodarstvu	10
3 STANJE DIGITALNE PREOBRAZBE MED IN PO PANDEMIJI COVID-19	11
3.1 Potek pandemije COVID-19 v Sloveniji	11
3.2 Uporaba digitalne tehnologije po pandemiji COVID-19.....	12
4 ANALIZA SPREMEMB V DIGITALNI PREOBRAZBI SREDNJE VELIKEGA PODJETJA KOT POSLEDICA PANDEMIJE COVID-19	17
4.1 Problematika, namen in cilji raziskave	17
4.2 Raziskovalna vprašanja	17
4.3 Podatki in metodologija	18
4.4 Analiza intervjujev.....	19
4.4.1 Zdravstveni dom Zagorje ob Savi	19
4.4.2 Dom za ostarele Dom Tisje, Šmartno pri Litiji	20
4.4.3 Trgovsko podjetje Slada d.o.o.	21
4.5 Ugotovitve stanja digitalizacije v javnem sektorju po pandemiji COVID-19	22
4.6 Ugotovitve stanja digitalizacije v gospodarstvu po pandemiji COVID-19	22
SKLEP	23
LITERATURA IN VIRI	24
PRILOGE.....	27

KAZALO SLIK

Slika 1: Prebivalci Slovenije glede na obvladovanje digitalnih veščin v posamezni starostni skupini, Slovenija, 2021	14
Slika 2: Obvladovanje digitalnih veščin med zaposlenimi in brezposelnimi, Slovenija, 2021	15
Slika 3: Delež podjetij z vsaj 10 zaposlenimi in samozaposlenimi glede na doseženo stopnjo digitalizacije, izraženo z digitalnim indeksom, Slovenija, 2021	15

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Vprašanja za intervju	1
Priloga 2: Intervju - Zdravstveni dom Zagorje ob Savi.....	1
Priloga 3: Intervju - dom za ostarele Dom Tisje, Šmartno pri Litiji	4
Priloga 4: Intervju - trgovsko podjetje Slada d.o.o.....	6

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

BDP – bruto domači proizvod

COVID-19 – (angl. Coronavirus Disease 2019); koronavirusna bolezen 2019

DEI – (angl. Digital Evolution Index); indeks razvitosti digitalizacije

DESI – (angl. Digital Economy and Society Index); indeksom digitalnega gospodarstva in družbe

ERP – (angl. Enterprise resource planning); načrtovanje virov v podjetju

EU – (angl. European Union); Evropska unija

IKT – (angl. Information and communications technology); Informacijsko-komunikacijska tehnologija

OECD – (angl. The Organisation for Economic Co-operation and Development); Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj

RNA – (angl. Ribonucleic acid); Ribonukleinska kislina

SURS – Statistični urad Republike Slovenije

UVOD

Tehnologija nas dandanes obkroža na vsakem koraku in spreminja način našega mišljenja in delovanja. V tem svetu, vpetem v tehnologijo, lahko podjetja na gospodarskem trgu ostanejo konkurenčna le, če tudi sama sprejmejo tehnološke novosti in sledijo načrtanim trendom. Predvsem v času pandemije koronavirusne bolezni 2019 (angl. Coronavirus Disease 2019, v nadaljevanju COVID-19) se je pokazalo, kako zelo pomembna je digitalna podoba podjetja. Podjetja, ki pred pojavom koronavirusa niso vlagala v svojo digitalno podobo, so se znašla v velikih težavah, medtem ko so podjetja, ki so že opravila z digitalizacijo poslovanja, brez večjih težav premostila novonastale ovire in ostala konkurenčna na trgu dela.

Predmet diplomske naloge je analiza stanja procesa digitalne preobrazbe podjetij v Sloveniji in odkriti, kako in na kakšen način je pandemija novega virusa COVID-19 vplivala na ta proces. Diplomsko delo je vsebinsko sestavljeno iz treh delov. V prvem delu se bom na začetku dotaknila nekaterih pojmov, ki so povezani z digitalizacijo in digitalno podobo podjetja. Definirala bom razliko med pojmi digitizacija ali informatizacija, digitalizacija in digitalna preobrazba poslovanja. Na kratko bom predstavila tudi nekatere značilnosti digitalizacije v računovodstvu. Pri tem se bom opirala na sekundarne vire, torej literaturo in strokovne članke, ki so dostopni na spletu. V drugem delu bom predstavila stanje in trende procesa digitalizacije v Sloveniji pred pojavom pandemije COVID-19. Ker sem preučevala stanje digitalne preobrazbe v Sloveniji, sem se poglobila v iskanje slovenskih virov in literature. Tretji del je sestavljen iz krajšega teoretičnega dela in empiričnega dela diplomske naloge. V teoretičnem delu bom na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije opisala stanje digitalizacije v Sloveniji po koncu pandemije COVID-19. V okviru empiričnega dela sem izvedla kvalitativno raziskavo in sicer študijo primera. Izbrala sem tri srednje velika podjetja oz. zavode, v katerih sem opravila globinske intervjuje z namenom raziskati vpliv pandemije COVID-19 na proces digitalne preobrazbe v njihovem podjetju. V zadnjem delu diplomske naloge bom torej analizirala globinske intervjuje, ki sem jih opravila z delavci v računovodstvu dveh javnih zavodov z računovodjo trgovskega podjetja. Sklepe iz intervjujev bom nato povezala z ugotovitvami iz teoretičnega dela.

Namen diplomske naloge je ugotoviti, kakšne spremembe so nastale v procesu digitalizacije poslovanja in na katerih področjih so te spremembe najbolj izražene. Pri pisanju teoretičnega dela in analiziranju globinskih intervjujev bom izhajala iz naslednjih raziskovalnih hipotez:

- Digitalizacija je bila pred pojavom pandemije COVID-19 nizka, le malo podjetij je investiralo sredstva v digitalno preobrazbo.
- Digitalna preobrazba in uporaba digitalnih tehnologij je bila pred pojavom pandemije COVID-19 bolj razvita v javnih zavodih in velikih podjetjih, v majhnih in srednje velikih podjetjih pa je bila manj razvita.

- Digitalna preobrazba podjetij se je pred pojavom COVID-19 najbolj izražala v uporabi spletnih in računovodskih programov, manj pa v uporabi drugih tehnologij, npr. uporabi tehnologije umetne inteligence.
- Po pandemiji COVID-19 se je povečala digitalizacija tako javnih zavodov kot tudi v gospodarstvu, predvsem na področju uporabe spletnih programov, spletnih trgovin, računalništva v oblaku.
- Digitalizacija v gospodarstvu se je po pandemiji COVID-19 za razliko od digitalizacije javnih sektorjev bolj povečala.
- Največji izziv je podjetjem in javnim zavodom predstavljala finančna plat digitalne preobrazbe. Največ težav so imela podjetja pri financiranju nove digitalne tehnologije.
- Prihodnost računovodstva je v brezpapirnem poslovanju, avtomatiziranem vnašanju in obdelovanju podatkov, hitrejšem in natančnejšem analiziranju.

1 OPREDELITEV DIGITALIZACIJE IN DIGITALIZACIJA POSLOVNIH PROCESOV

Menim, da je digitalizacija kompleksen pojem, ki si ga mnogi razlagajo napačno. V vsakdanjem, pogovornem jeziku besedo digitalizacija uporabljamo v smislu vnašanja in obdelave podatkov s pomočjo računalnikov. Seveda je to res, vendar to pojmovanje digitalizacijo opisuje le v njeni najožji obliki. Po preučevanju literature sem ugotovila, da se pojmovanje digitalizacije razlikuje od avtorja do avtorja in v nadaljevanju bom povzela nekatere izmed teh definicij. Poskušala bom tudi pojasniti, kaj vse zajema proces digitalizacije, pri tem pa bom opisala tudi nekaj z njo povezanih pojmov, ki so ključni za razumevanje pojma digitalizacija poslovnih procesov.

1.1 Informacijska doba in proces digitalizacije

Začetki informacijske dobe segajo že v zgodnja 70. leta 20. stoletja. S tehnološkim razvojem na področju računalništva, robotike in informacijsko-komunikacijskih tehnologij prehaja družba iz (post)industrijske v informacijsko. Tehnologija začne temeljiti na izmenjavanju informacij, stroji nimajo več le nadzorne, temveč tudi izvršilno funkcijo, procesi začnejo biti računalniško vodeni. Na začetku se je proces informatizacije, tj. prenašanje informacij iz analogne v digitalno obliko, nanašal predvsem na avtomatizacijo in robotizacijo nekaterih poslovnih procesov. Zdaj zaradi napredka tehnologije ne moremo več govoriti o informatizaciji, temveč ga zamenja sorodni pojem digitalizacija. Če si pogledamo definicijo digitalizacije v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, je le-ta definirana kot proces pretvorbe informacij v digitalno obliko (ISFRJ ZRC SAZU, 2014). Vendar je proces digitalizacije veliko več kot le spreminjanje informacij iz analogne v digitalno obliko. V ospredju procesa pretvarjanja informacij ni več le operativna obdelava podatkov, temveč se

naš analogni svet prenaša v računalnike, algoritme in omrežja, s čimer nastajajo povsem nove oblike družbenih odnosov in posledično poslovnih modelov (Bavec, Kovačič, Krisper, Rajkovič & Vintar, 2019).

Koncept digitalizacije lahko definiramo tudi v povezavi z vsakdanjim življenjem. Avtor svojem članku navaja razlike med pojmi digitizacija, digitalizacija in digitalna transformacija. Pojem digitizacija lahko povežemo z že prej omenjenim pojmom informatizacije. Pri tem procesu gre zgolj za prenos analognih informacij v digitalno obliko. V nasprotju z digitizacijo, digitalizacija bistveno vpliva na spremembe v življenju posameznikov. Socialno življenje se oblikuje »okoli« digitalnih komunikacij, interakcije postanejo digitalne, poslovni procesi pa se oblikujejo v nov model, ki omogoča širjenje in rast priložnosti. Za razvoj poslovnih procesov morajo podjetja opraviti t. i. digitalno transformacijo, pri čemer ne gre le za uporabo novih tehnologij in avtomatizacijo procesov. Digitalna transformacija temelji predvsem na željah in potrebah potrošnikov. Njen namen je, da lahko hitreje in učinkoviteje zagotavlja pretok informacij med potrošniki in prodajalci ter se lažje odziva ne nepredvidljive spremembe, zaradi česar lahko ostane konkurenčna na trgu (Bloomberg, 2018).

Pisec v svojem delu spregovori tudi o industriji 4.0. Zaradi sprememb na področju gospodarstva, ki so nastale kot posledica uporabe novih tehnologij, naša družba prehaja v obdobje nove industrije, vstopa v obdobje popolne digitalne integracije poslovnih in proizvodnih procesov (Bavec, Kovačič, Krisper, Rajkovič & Vintar, 2019). Da lahko podjetje ostane konkurenčno, mora slediti trendom in novostim ter svoje delovanje prilagajati željam potrošnikov, torej opraviti mora digitalno transformacijo. Drugi avtor v svojem predavanju definira digitalno transformacijo kot: »celovito spremembo organizacije in poslovnih modelov z uporabo digitalnih tehnologij« (Perme, 2017). Digitalna transformacija podjetja vodi v brezpapirno poslovanje in je dosežena šele, ko uporaba novih digitalnih orodij omogoča inovativnost, ustvarjalnost in tvorjenje novih znanj (Perme, 2017).

1.2 Digitalizacija poslovnih procesov

Digitalizacija poslovanja nudi podjetjem poleg optimizacije delovnih procesov tudi nove poslovne priložnosti, večjo produktivnost in možnost medsebojnega povezovanja več podjetij. Zejnić (2020) v svojem članku povzema ugotovitve več avtorjev. Iz navedb lahko razberemo, da je za podjetja, ki želijo ostati konkurenčna na področju gospodarstva, digitalizacija poslovanja ključna.

Digitalizacija poslovnih procesov je osnova za digitalno transformacijo podjetja. Digitalna transformacija je proces, ki vpliva na celostno podobo podjetja. Med procesom digitalne transformacije se ne spremenijo samo delavni procesi v podjetju, temveč tudi miselnost

vodstva in zaposlenih, poslovni model ter tudi videnje podjetja s strani strank. Pred začetkom digitalne transformacije mora vsako podjetje imeti jasno tehnološko sliko svojega digitalnega poslovanja ter pripravljen načrt digitalizacije, kar zajema izbiro in pripravo tehnološke infrastrukture. Da je digitalizacija lahko uspešna, morajo biti digitalne vsebine med seboj povezljive in spremenljive. Ustrezen načrt je pomemben tudi zaradi razporeditve virov in sredstev. Digitalna transformacija je dolgotrajen proces, ki poteka v več korakih, zato mora podjetje pred začetkom digitalizacije jasno razporediti finančna sredstva po vseh korakih, sicer se lahko zgodi, da na nekem koraku sredstev zmanjka in proces se ne mora nadaljevati. Ko ima podjetje jasno načrtano pot, se začne uvajanje digitalnih vsebin. Po končanem uvajanju se začne digitalno poslovanje. V nasprotju z mišljenjem večine podjetnikov, je digitalna transformacija proces, ki se nikoli ne konča. Med procesom digitalnega poslovanja podjetje ves čas prilagaja svoje delovne procese, odpira nove kanale in spreminja svoj poslovni model glede na odzive strank, stanje trga, tehnološke spremembe ipd. Prednosti, ki jih prinaša digitalna transformacija, se kažejo v nižjih obratovalnih stroških, optimizaciji poslovanja, novih kanalih prodaje, ki vključujejo večji obseg strank in možnost procesiranja večjega števila naročil, nove komunikacijske kanale in hitro odzivanje na spremembe, ki jih prinaša razvoj tehnologije (Petrov, 2020).

1.3 Digitalizacija v računovodstvu

Na kratko si pogledajmo še, kako se proces digitalizacije podjetja kaže v računovodstvu. V njeni najosnovnejši obliki jo lahko zaznamo pri pretvarjanju podatkov iz analogne v digitalno obliko – računovodje sprejete dokumente, račune, pogodbe ipd. optično preberejo in podatke tako pretvorijo iz papirja v digitalno obliko. Digitalizacija se kaže tudi pri uporabi računalniških programov, tako preprostih, kot npr. e-pošta, mobilna banka, kot specifičnih, npr. programov za knjiženje, izdelavo bilanc, kreiranje računov ali ostalih specifičnih računovodskih programov (Ružič, 2020).

Prednosti digitalizacije v računovodstvu je več. Med najpomembnejšimi je dostopnost do specifičnih finančnih informacij in podatkov. Dokumenti v digitalni obliki se shranjujejo v oblaku, s čimer je dostop mogoč kadarkoli in iz kateregakoli računalnika, tablice ali mobilne naprave z ustreznim uporabniškim dovoljenjem in geslom. Shranjevanje v oblaku omogoča tudi večjo urejenost podatkov, zaradi česar je možno hitrejše in natančnejše kreiranje finančnih transakcij in računovodskih poročil. Olajšan je tudi uvoz podatkov. Nekateri specifični programi že omogočajo avtomatično razbiranje podatkov in vnašanje le-teh v podatkovne baze, s čimer je delo računovodje ali knjigovodje zelo olajšano. Shranjeni podatki se tako hitreje posodablajo, zaradi česar je mogoče oblikovati natančnejša finančna poročila s tekočimi bilancami. Ena izmed prednosti je tudi varnost dokumentov in občutljivih podatkov. Podatke, ki so shranjene v oblaku, lahko zavarujemo z ustreznimi gesli, s čimer so zavarovani pred krajo. Ker so zapisani v digitalni obliki in shranjeni na

različnih strežnikov, običajno obstaja tudi več kopij teh podatkov, so zavarovani pred vplivom naravnih nesreč, kot so npr. poplave, požari ipd. (Ružič, 2020).

Seveda prinaša shranjevanje podatkov v oblaku in na strežnikih tudi nekatere slabosti. Vedno obstaja možnost prevar in nepooblaščenega dostopa do informacij. Hekerji lahko zaobidejo varnostne protokole in dostopajo do občutljivih informacij, kot so npr. davčna številka, varnostna gesla ipd. S temi podatki lahko ustvarijo lažne račune, jemljejo posojila na tuje ime, s čimer ogrožajo finančno stabilnost podjetja. Poleg tega se pri uporabi računalnikov lahko pojavijo tehnične težave, za opravljanje katerih računovodje in knjigovodje niso usposobljeni in jih sami ne znajo odpraviti, saj je računalniška pismenost še vedno velik problem. Pri uporabi računalnikov se pogosto srečujemo z računalniškimi programi, za katere ne vemo, kako delujejo. Posledično programa ne uporabljamo pravilno, ne poznamo njegovih funkcij in načina delovanja, zato lahko mislimo, da smo s programom izvedli neko operacijo, v resnici pa tega nismo naredili. Običajno je odpravljanje takih napak zahtevno in traja veliko časa (Ružič, 2020).

2 PROCES DIGITALIZACIJE V SLOVENIJI PRED PANDEMIJO COVID-19

Poglavje je namenjeno opisu stanja in trendov digitalizacije in digitalne transformacije podjetij pred pojavom koronavirusa, torej pred letom 2019. Oglejmo si izsledke raziskave iz leta 2017, ki so jo opravili na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani. Govori o stanju digitalne transformacije srednje velikih in velikih podjetij v Sloveniji. Pri raziskavi je sodelovalo 191 podjetij, 213 podjetij pa je odgovorilo na večino vprašanj.

Preden si pogledamo izsledke raziskave, na kratko opišimo stanje digitalizacije v Sloveniji glede na svetovno in evropsko povprečje iz leta 2016, ki ga prav tako opisujejo v tem poročilu. Za določanje stanja digitalizacije držav po svetu se raziskovalci opirajo na Indeks razvitosti digitalizacije (angl. Digital Evolution Index, v nadaljevanju DEI), ki ga merijo na podlagi povpraševanja (nagnjenosti potrošnikov k uporabi digitalne tehnologije), ponudbe (dostopnosti in infrastrukture digitalne tehnologije), institucionalnega okolja (zakonodaje in spodbud s strani vlade) ter inovacij (prisotnosti start-up kulture, podjetniške kulture). Glede na DEI se Slovenija nahaja pod svetovnim povprečjem glede razvitosti digitalizacije, po hitrosti napredovanja iz leta v leto pa zaostaja za vsemi državami, razen za Grčijo in Egiptom. Stanje razvitosti digitalizacije merijo tudi znotraj Evropske unije (EU), in sicer z indeksom digitalnega gospodarstva in družbe (angl. Digital Economy and Society Index, v nadaljevanju DESI), ki je osnovan na petih dimenzijah: povezljivost (uporabnost širokopasovnega dostopa), večšost prebivalstva in delovne sile pri uporabi digitalne tehnologije, splošna uporaba interneta, integriranost digitalnih tehnologij v podjetja (uporaba digitalnih tehnologij v podjetju) ter dostopnost in razširjenost digitalnih javnih

storitev (predvsem na področju e-uprave). Po indeksu DESI se Slovenija uvršča rahlo pod povprečje, kjer smo dobro uvrščeni na področju integracije digitalnih tehnologij, slabo pa pri splošni uporabi interneta. Tu lahko dodamo, da je takšna razporeditev najverjetneje posledice slabe internetne povezave – večina podeželskih krajev še vedno nima urejene strukture, ki bi omogočala hiter prenos podatkov in s tem povečala splošno rabo interneta (Erjavec, Manfreda, Jaklič & Indihar Štemberger, 2018).

Poglejmo si zdaj izsledke raziskave. V prvem delu so podjetja spraševali o vplivih digitalizacije na njihovo poslovanje ter o namenih, zaradi katerih se odločajo za digitalizacijo. Večina vprašanih meni, da bo digitalna preobrazba manj pretresla njihove panoge. Največje pretrese pričakujejo v finančnih in zavarovalniških dejavnostih ter informacijsko-komunikacijskih dejavnostih, najmanjše pretrese pa v panogah s poslovanjem z nepremičninami. Največ podjetij se za digitalno preobrazbo odloča z namenom povečanja učinkovitosti (88 %) in izboljšanja poslovnega odločanja (78 %). Manj se jih za digitalno preobrazbo odloči z namenom preoblikovanja poslovnih procesov (59 %) in povečanja inovativnosti ter učinkovitosti (60 %). Razlike se pojavijo pri namenu izboljševanja izkušenj in angažiranosti strank. Večina vprašanih podjetij ta namen ocenjuje kot manj pomemben, medtem ko dejavnost trgovine ta namen ocenjuje kot pomembnejši. Slaba polovica vprašanih podjetij (48 %) meni, da digitalizaciji namenjajo dovolj sredstev. V nadaljevanju so vprašani ocenjevali potencialne ovire, ki nastopijo pri uvajanju digitalnih tehnologij v podjetje. Vprašani menijo, da največjo oviro predstavljajo neustrezno pripravljeno institucionalno okolje, nepripravljenost na spremembe, pomanjkanje ustreznih kadrov in nezmožnost hitrega preizkušanja novih oblik digitalne tehnologije (Erjavec, Manfreda, Jaklič & Indihar Štemberger, 2018).

V drugem delu so anketirana podjetja ocenjevala vlogo informatikov v njihovi organizaciji. Vprašani menijo, da so tri najpomembnejše naloge informatikov v njihovem podjetju zagotavljanje varnosti informacijskega sistema, vzpostavljanje ustrezne infrastrukture in pomoč uporabnikom. Kot tri najmanj pomembne vloge informatikov so izpostavili strateško načrtovanje informatike, izboljševanje in prenavljanje poslovnih procesov ter razvijanje in/ali integriranje informacijskih rešitev. Vidimo torej, da je vloga informatikov v podjetjih izrazito podporno in tehnološko usmerjena, medtem ko strateško načrtovanje informatike in spreminjanje poslovnih procesov nista pomembni vlogi. Izkazalo se je, da anketirana podjetja ne zaznavajo informatikov kot glavne pobudnike poslovne inovativnosti, se pa vodstva zavedajo pomembnosti vloge, ki jo imajo informatiki v podjetju. Raziskava se je v tem delu nanašala tudi na položaj in organiziranost informatikov v podjetju ter tudi na naložbe v informatiko. Po zadnjih podatkih iz leta 2017 ima kar 43 % anketiranih podjetij posebno organizacijsko enoto informatikov, 16 % podjetij pa ima enoto informatikov vključeno kot del druge organizacijske enote. Glede na raziskave iz let 2005 in 2009 so opazili, da se je povečal del podjetij, ki imajo za področje informatike zadolžene

posameznike. Ta del je leta 2017 znašal 29 %. Delež podjetij, v katerih pa za informatiko ni nihče formalno zadolžen, je leta 2017 znašal 13 % in ostaja podoben deležema iz let 2005 in 2009. Da se podjetja zavedajo pomembnosti vloge informatikov, kaže tudi izboljšanje položaja najvišje rangiranega zaposlenega, ki je odgovoren za informatiko. Leta 2017 je bila oseba, odgovorna za informatiko, član najvišjega vodstva v 20 % organizacij, v kar 64 % organizacij pa je bila ta oseba neposredno podrejena vodstvu. Poleg tega se je povečal tudi delež sredstev, ki jih podjetja namenjajo informatiki, in sicer približno 3 % čistih prihodkov. V povprečju je 56 % teh sredstev namenjenih za izvajanje tekočih aktivnosti na področju informatike, povprečno 44 % pa namenijo za razvoj. Poleg naštetega so preverjali tudi pokritost potreb v podjetjih s posameznimi rešitvami. Ocenjevali so pokritost potreb po celovitih programskih rešitvah, ki omogočajo načrtovanje virov v podjetju (angl. Enterprise resource planning, v nadaljevanju ERP), orodjih za skupinsko delo, orodjih poslovne inteligence, sistemu za upravljanje dokumentov, mobilnih rešitvah, storitvah računalništva v oblaku, orodjih za management odnosov s strankami in orodjih za management poslovnih procesov. Raziskava je pokazala, da so najbolj pokrite potrebe po celovitih programskih rešitvah (34,5 %) in potrebe po sistemu za upravljanje dokumentov (18,2 %). Slabše pokrite so potrebe po orodjih za skupinsko delo, orodjih poslovne inteligence in orodjih za management odnosov s strankami, večinoma nepokrite pa so potrebe po mobilnih rešitvah, storitvah računalništva v oblaku in orodjih za management poslovnih procesov. Pri tem velja izpostaviti tudi dejstvo, da je visok delež podjetij ocenil, da ne potrebujejo storitev računalništva v oblaku (18,8 % anketiranih podjetij) in orodij poslovne inteligence (10,9 % anketiranih podjetij). Kar 64,5 % podjetij načrtuje projekte na področju razširjanja mobilnih aplikacij, 63,3 % pa načrtuje projekte v zvezi s storitvami računalništva v oblaku (Erjavec, Manfreda, Jaklič & Indihar Štemberger, 2018).

V tretjem delu raziskave so preverjali, ali imajo vodstvo in zaposleni v podjetjih dovolj znanja in sposobnosti, ki so potrebne za uspešno izpeljavo digitalne preobrazbe. Raziskava je pokazala, da 42,9 % anketiranih podjetij pripisuje zadostno količino znanja vodstvu in le 32,5 % pripisuje zadostno količino znanja zaposlenim v anketiranih podjetjih. Vidimo torej, da so samoocene znanj in sposobnosti za izvedbo digitalne preobrazbe na približno enaki, nizki ravni. Zato ni presenetljivo, da večina slovenskih podjetji (52,3 %) sodeluje s pogodbenimi izvajalci in svetovalci, ki skrbijo za krepitev digitalnih kompetenc zaposlenih v podjetjih. V primerjavi s svetom je delež kar visok, saj največji delež svetovnih podjetji (29,8 %) razvija digitalne kompetence svojih zaposlenih, z zunanjimi izvajalci pa sodeluje le 20,2 % podjetij. V anketiranih podjetjih je raziskovalce zanimal tudi položaj osebe, ki je odgovoren za digitalno preobrazbo. Izkazalo se je, da je le v 49 % anketiranih podjetij za projekte na področju digitalne preobrazbe odgovoren vodja informatike, v 50 % podjetij pa je za digitalno preobrazbo odgovoren kar glavni direktor. Predvsem pa je zaskrbljujoče dejstvo, da v kar 8 % anketiranih podjetjih za digitalno preobrazbo ni odgovoren nihče. V tem delu raziskovalci opozorijo tudi na vključenost digitalizacijske strategije. Kot sem že

omenila, digitalizacija spreminja poslovne procese, zato je vključenost digitalizacijske strategije v poslovno strategijo ena izmed ključnih komponent uspešnosti digitalne preobrazbe. Raziskava je pokazala, da je digitalizacijska strategija v 44 % anketiranih podjetjih vključena v poslovno strategijo, v 14 % podjetjih imajo posebno strategijo digitalizacije, ki ni vključena v poslovno strategijo, 33 % anketiranih podjetij pa digitalizacijske strategije sploh nima. Tu je pomembno tudi opažanje, da ima 50 % anketiranih podjetij, v katerih je oseba, ki je odgovorna za informatiko, član najvišjega vodstva, strategijo digitalizacije vključeno v poslovno strategijo, medtem ko 59 % anketiranih podjetij, v katerih je oseba, odgovorna za informatiko, le posredno podrejena najvišjemu vodstvu, strategije digitalizacije nima (Erjavec, Manfreda, Jaklič & Indihar Štemberger, 2018).

Zadnji del raziskave se je nanašal na digitalno zrelost anketiranih podjetij. Ocena digitalne zrelosti je temeljila na samooceni podjetja in na podlagi petih dimenzij pristopa podjetja k projektom digitalizacije. Te dimenzije so bile »... pristop vodstva k planiranju in vodenju projektov digitalizacije, management zaposlenih, vsekanalna izkušnja strank, povezanost notranjih in zunanjih informacijskih sistemov ter informacijska arhitektura« (Erjavec idr., 2018, str. 122). Raziskava je pokazala, da se 38 % slovenskih podjetij nahaja v začetni stopnji digitalizacije, kar je malo več kot znaša svetovno povprečje (32 %), 44 % slovenskih podjetij je v fazi razvijanja digitalnih potencialov, kar je tudi nekoliko nad svetovnim povprečjem (42 %), kot digitalno zrelo organizacijo pa se ocenjuje 18 % slovenskih podjetij, kar je pod svetovnim povprečjem, ki znaša 26 %. Iz tega lahko razberemo, da se večina slovenskih podjetij nahaja v začetku procesa digitalne transformacije. Tudi v tem delu, podobno kot v prejšnjem, je treba opozoriti na pomen osebe, ki je v podjetju odgovorna za informatiko. Podjetja, v katerih je odgovorna oseba član najvišjega vodstva, so tudi najbolj digitalno zrela, medtem ko so podjetja, v katerih je ta oseba posredno podrejena vodstvu, najnižje na lestvici digitalne zrelosti. Zanimivo je tudi opažanje, da vlaganje sredstev za informatiko ni povezano s stopnjo digitalne zrelosti podjetja (Erjavec, Manfreda, Jaklič & Indihar Štemberger, 2018).

Ugotovitve zgornje raziskave se skladajo z analizo stanja digitalne preobrazbe Slovenije iz leta 2018 do 2019. Pri analizi je poleg indeksa DESI upošteval tudi ekonomske okoliščine države, pri čemer poudarja, da moramo ugotovitve interpretirati previdno, saj kazalniki niso zajeli vseh okoliščin. Ugotovil je, da ima Slovenija izrazite prednosti na področju vlaganja gospodarstva v raziskave in razvoj, ki pa bi jih lahko bolje izkoristila. Po drugi strani pa zelo zaostaja pri digitalizaciji uprave in uporabi interneta. Na ravni človeškega kapitala, torej posameznikov, ki bi bili dovolj izobraženi za izvajanje digitalne preobrazbe, Slovenija precej zaostaja za skandinavskimi državami. Raziskava pa je tudi pokazala, da smo na dobri poti digitalne preobrazbe, še posebej spodbudne so napovedi v gospodarstvu (Bavec, 2019).

2.1 Stanje digitalizacije javnega sektorja

V knjigi Slovenija na poti digitalne preobrazbe Vintar M. nameni poglavje opisovanju stanja digitalizacije v javnem sektorju. Za začetek navajam opredelitev pojma javni sektor. Vintar ga v svojem delu definira kot upraviteljski, strokovni in storitveni servis države. Organizacijske podsisteme države delimo na tri glavne veje, ki se med seboj tudi prepletajo – to so državna uprava, javna uprava in javni sektor. Državna uprava je najožji del tega sistem, »... sistem, prek katerega država izvaja svojo oblast.« Obsega ministrstva s svojimi direktorati, uprave (npr. davčno upravo), urade, izpostave, upravne enote itd. Pod pojem javne uprave uvrščamo še lokalno samoupravo. Najobsežnejši pojem pa je javni sektor, ki zajema vse, kar financira državni proračun Slovenije. V ta del spadajo tudi nekatere gospodarske organizacije in javne službe, največji del pa obsegata zdravstvo in šolstvo (Bavec, Kovačič, Krisper, Rajkovič & Vintar, 2019).

Pred podrobnejšim pregledom na hitro omenimo še nekaj ključnih izhodiščnih ugotovitev. »Prevladujejo ocene, da razvito elektronsko poslovanje države prispeva 0,3–0,5 % letne gospodarske rasti bruto domačega proizvoda (BDP) ...« Uporaba najnovejših digitalnih tehnologij, kot so npr. računalništvo v oblaku, internet, 3D-tisk, umetna inteligenca, robotika itd., je, kot že omenjeno, v gospodarstvu povzročilo četrto industrijsko revolucijo, tem spremembam pa bi moral slediti tudi javni sektor. Slovenija je bila v drugi polovici prejšnjega desetletja med najrazvitejšimi članicami Evropske Unije (angl. European Union, v nadaljevanju EU) na področju e-uprave, po meritvah iz leta 2016 pa smo po večini kazalnikov pod evropskim povprečjem, šele na 33. mestu glede razvitosti. V začetku sedemdesetih let se je začel omenjati pojem »informacijska družba«. Tedanja prevladujoča »industrijska družba« si je začela pridobivati novo obliko, katere osrednja dejavnost je postala zbiranje, obdelava, shranjevanje in prenašanje informacij in znanja. Razvoj informacijske družbe je seveda tesno povezan z razvojem novih informacijskih tehnologij. Prve konkretnejše analize vpliva razvoja informacijskih tehnologij na družbeni in gospodarski razvoj držav, seveda tudi javnega sektorja, so bile narejene v devetdesetih letih. »Evropska komisija je leta 2000 začela s pripravo petletnih akcijskih načrtov razvoja e-uprave v EU ...« »Najnovejši akcijski načrt razvoja e-uprave je bil sprejet konec leta 2016 za obdobje do leta 2020.« V Sloveniji so se prvi večji premiki zgodili v sedemdesetih letih na področju zemljiškega katastra in davkov, vzpostavljen je bil tudi prvi elektronski register ter prvi zametki javnih baz. Leta 2001 so vzpostavili državni portal E-uprava. Takrat je bil med najnaprednejšimi v EU, vendar je Slovenija od velike finančne in gospodarske krize začela nazadovati. Ni zaostala le pri razvoju novih digitalnih tehnologij in storitev, temveč tudi glede njihove uporabe. Slovenija je najšibkejša pri uporabi interneta in e-uprave. »Po podatkih Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (angl. The Organisation for Economic Co-operation and Development, v nadaljevanju OECD) je v Sloveniji v zadnjih 12 mesecih uporabilo elektronske obrazce, ki so na voljo na javnih portalih za urejanje zadev

z državo, samo 18 % občanov.« Z začetkom krize se je razvoj na vseh področjih zelo upočasnjal ali celo ustavil. Analiza iz leta 2018 je pokazala, da je Slovenija najšibkejša pri uporabi interneta, ne samo na področju e-uprave, temveč tudi pri uporabi spletnega bančništva, spletnega nakupovanja, spletnih iger itd. Slovenija ni zaostajala samo pri razvoju digitalnih storitev, temveč tudi pri njihovi uporabi. Vzrokov za to je več. Eden izmed razlogov, ki najbolj vplivajo na neuporabo digitalnih tehnologij, je teritorialna organiziranost. Namesto da bi sledila razvoju, že desetletja ostaja nespremenjena. V marsikaterem kraju je internetna povezava še vedno slaba, počasna, v velikem številu krajev pa se poleg tega pojavlja tudi slaba pokritost z mobilnim signalom (Bavec, Kovačič, Krisper, Rajkovič & Vintar, 2019).

2.2 Stanje in trendi digitalizacije v gospodarstvu

Pri opisovanju stanja digitalne preobrazbe v gospodarstvu se bom osredotočila na raziskavo Pucihar, Marolt, Lenart in Vidmar (2020). Raziskava predstavi stanje digitalne preobrazbe v organizacijah v Sloveniji pred letom 2020, pri čemer se opira na DESI – indeks digitalnega gospodarstva in družbe, ki ga spremlja Statistični urad Republike Slovenije. Slovenija se med 28 držav članic v EU uvršča na 16. mesto, kar je pod povprečjem. Digitalni indeks večine podjetij je nizek. »Kazalniki, ki so bili upoštevani pri izračunu digitalnega indeksa, so naslednji: dostop do interneta za službene namene ima več kot polovica zaposlenih v podjetju, podjetje ima med svojimi zaposlenimi strokovnjake za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (angl. Information and communications technology, v nadaljevanju IKT), največja pogodbeno zagotovljena hitrost prenosa najhitrejša fiksne internetne povezave podjetja je vsaj 30 Mbit/s, prenosno napravo, ki omogoča dostop do interneta prek mobilnih telefonskih omrežij, ima več kot 20 % oseb, zaposlenih v podjetju, podjetje ima spletno stran, spletna stran podjetja omogoča obiskovalcem vsaj eno od naprednih funkcionalnosti, podjetje uporablja 3D-tiskanje, podjetje najema srednje ali naprednejše storitve računalništva v oblaku, podjetje je v prejšnjem letu pošiljalo e-račune v standardizirani strukturi, primerni za avtomatizirano obdelavo, podjetje uporablja industrijske ali storitvene robote, podjetje je več kot 1 % svojega prihodka v prejšnjem letu ustvarilo s prodajo prek računalniških omrežij (spletnih strani ali računalniške izmenjave podatkov), podjetje je v prejšnjem letu analiziralo masovne podatke, in sicer v svojem podjetju ali pa je za to najelo drugo podjetje ali organizacijo.« Podatki, ki so jih pridobili Pucihar, Marolt, Lenart in Vidmar (2020), kažejo, da ima največ podjetij nizek digitalni indeks (45 %), sledijo podjetja z zelo nizkim digitalnim indeksom (32 %). Visok digitalni indeks ima 22 % podjetij, zelo visok digitalni indeks pa ima le 1 % podjetij. Dostop do interneta za službene namene ima več kot polovica zaposlenih v 46 % podjetij, in sicer kar 73 % podjetij ima zagotovljeno najvišjo hitrost prenosa fiksne internetne povezave. 17 % podjetij ima med zaposlenimi tudi strokovnjake, ki so odgovorni za digitalno tehnologijo. Lastno spletno stran ima kar 81% podjetij, od tega ima 79 % podjetij spletno stran, ki

omogoča vsaj eno od naprednih funkcionalnosti. E-račune pošilja le 58 % podjetij. Od navedenih kazalnikov podjetja najmanj uporabljajo 3D-tiskanje (5 %), industrijske ali storitvene robote (8 %) in računalništvo v oblaku (26 %). Opozorimo tudi na ugotovitev, da je 53 % podjetij mnenja, da digitalna preobrazba bistveno ne vpliva na uspešnost poslovanja. Glede na ta podatek ni presenetljivo, da ima le 10 % podjetij izdelano in potrjeno strategijo za digitalno preobrazbo (Pucihar, Marolt, Lenart & Vidmar, 2020).

Najpogostejše težave, s katerimi se podjetja srečujejo pri digitalni preobrazbi, so navedene v nadaljevanju (Pucihar, Marolt, Lenart & Vidmar, 2020):

- Pomanjkanje ustreznih kadrov in znanja. Podjetja so izpostavila, da imajo težave pri zaposlovanju strokovnjakov, saj so le-ti pogosto brez ustreznih delovnih izkušenj ali brez ustrezne izobrazbe in usposobljenosti ali pa se na razpis prijavi premalo kandidatov. Kar 41 % podjetij je mnenja, da njihovo digitalno preobrazbo ovira pomanjkanje ustreznih kadrov in/ali znanja;
- Pomanjkanje finančnih sredstev. 40 % podjetij je mnenja, da imajo za izvedbo digitalne preobrazbe na razpolago premalo finančnih sredstev;
- Pripravljenost vodstva za izvedbo digitalne preobrazbe. 21 % podjetij meni, da zaposleni ali vodstvo niso pripravljeni na spremembe v podjetju. Kar 34 % jih je mnenja, da prilagajanje vodenja ali poslovanja podjetja, ki bi nastalo zaradi manipulacij z digitalno tehnologijo, ni mogoče. 29 % podjetij meni, da vodstvo nima dovolj znanj glede zmožnosti digitalne tehnologije.

3 STANJE DIGITALNE PREOBRAZBE MED IN PO PANDEMIJI COVID-19

3.1 Potek pandemije COVID-19 v Sloveniji

Pri opisovanju bom povzemala ugotovitve lastnih izkušenj in odlokov, ki so dostopni na spletni strani Vlade Republike Slovenije. Pandemija novega virusa COVID-19, je izbruhnila decembra 2019 v mestu Vuhan na Kitajskem. Gre za virus ribonukleinske kisline (angl. Ribonucleic acid, v nadaljevanju RNA), ki povzroči okužbo dihal. Prenaša se predvsem preko izkašljanih ali izdihanih kapljic na razdalji do približno 2 metra. Simptomi okuženosti z novim virusom so enaki kot običajni simptomi za pljučnico, predvsem so to zamašen nos, kašelj, vročina in občutek pomanjkanja zraka. V Sloveniji je bil prvi primer potrjen 4. marca 2020, epidemija pa je bila uradno razglašena 12. marca 2020.

Priporočila, ki so bila izdana pred začetkom epidemije, so bila nošenje zaščitne maske, umivanje in razkuževanje rok, upoštevanje osebne varnostne razdalje 1,5 metra. Prvi ukrepi so bili izvedeni 10. marca 2020, ko je prišla v veljavo omejitev prihoda letal iz najbolj okuženih držav. To so bile Italija, Južna Koreja, Iran in Kitajska. Naslednje omejitve so bile izvedene na področju vzgoje in izobraževanja. Eden večjih izbruhov se je zgodil na Osnovni šoli Frana Albrehta v Kamniku, kjer so za dva tedna zaprli šolo z namenom preprečitve širjenja virusa preko okuženega učitelja. Fakultete so začele zapirati svoja vrata, odpovedana so bila predavanja, vaje, podelitve diplom itd. Pedagoški proces na univerzah je začel potekati na daljavo, v okviru spletnih učilnic, predavanj preko spletnih okolij Teams in Zoom ter individualnim študijem. Začasno je bil ustavljen tudi avtobusni in železniški promet. S 15. marcem 2020 so se začeli zapirati gostinski lokali, v veljavo je stopila prepoved prodaje blaga in storitev potrošnikom, z izjemo živilskih prodajaln, lekarn, bencinskih servisov, bank, pošt in kmetijskih prodajaln. Kmalu so stopili v veljavo tudi policijska ura, ki je državljanom prepovedala zapuščanje domov med 21.00 in 6.00 zjutraj, omejitev gibanja na regije in kasneje še na občine.

Zaradi odlokov, ki so bili sprejeti z namenom preprečevanja širjenja okužbe, je prišlo do ustavitve javnega življenja. Zaradi prepovedi medosebnih stikov so bila podjetja primorana poseči po alternativnih oblikah poslovanja. Če so želela ostati na trgu in še naprej opravljati posle, so morala preiti na brezkontaktno, spletno poslovanje. Zelo se je razširila tudi prodaja dobrin in storitev preko spletnih strani in spletnih trgovin.

3.2 Uporaba digitalne tehnologije po pandemiji COVID-19

Na začetku bom kratko opisala ugotovitve tujih raziskovalcev in sicer kako je pandemija COVID-19 vplivala na digitalizacijo v tujini. Leto 2020 sta torej zaznamovala dva pomembna dogodka, in sicer globalna kriza, ki je nastala kot posledica ukrepov, ki so bili sprejeti za omejevanje širjenja virusa COVID-19 in posledično spremembe na področju tehnoloških inovacij, ki so se kot odgovor na nastalo krizo razvile nepričakovano hitro. Podjetja so bila tako prisiljena sprejeti spremembe in prilagoditve, da so lahko ostala na trgu dela, predvsem so bile to spremembe v povezavi z uporabo digitalnih virov. V digitalno transformacijo so bila aktivirana praktično vsa področja dela, tako industrija in gospodarske dejavnosti, kot šolstvo, zdravstvo itd. Transformacija poslovnega modela, ki ga podpira uporaba digitalne tehnologije, je ena izmed najbolj pogostih in učinkovitih strategij, s katero se podjetja lahko odzovejo na nepričakovane spremembe. V tujini so opravili raziskavo na portugalskih podjetjih, ki je temeljila na vprašalniku z 33 vprašanji. Namen raziskave je bil ugotoviti, ali obstajajo pomembne spremembe v obdobju pred in med pandemijo COVID-19 glede na to, kako vključevanje tehnoloških inovacij v poslovno prakso omogoča konkurenčno prednost podjetjem in katere tehnološki inovacije imajo v tem procesu največji vpliv. Rezultati so pokazali porast uporabe tehnoloških inovacij med obdobjem pandemije

COVID-19 na vseh raziskovanih področjih. Pandemija COVID-19 je torej pripomogla k povečanju digitalizacije na različnih področjih dela in širitvi digitalne transformacije v podjetjih (Santos Pereira, Veloso, Durão & Moreira, 2022).

Pandemija COVID-19 je prinesla velike spremembe na področju digitalizacije. Tuji raziskovalci so ugotavljali, na kakšen način je pandemija COVID-19 pospeševala ali zavirala digitalizacijo poslovnih procesov. Ugotovili so, da je delovala kot pospeševalec pri sprejemanju in uporabi digitalnih tehnologij, med njimi videotelefonija, uporaba omrežja z najhitrejšo možno povezavo, internet stvari, računalništvo v oblaku, uporaba umetne inteligence in računalniško vodenih strojev v proizvodnji. Pri tem opozarjajo, da so bili rezultati raziskave negotovi. Poleg tega so ugotovili, da nostalgija predstavlja veliko oviro pri sprejemanju tehnoloških inovacij v poslovne procese. Vodilni v organizacijah, ki so se že prej obotavljali pri sprejemanju novih tehnologij, so bili prisiljeni spremeniti svoje poglede in sprejeti tehnološke inovacije, zdaj hrepenijo po vrnitvi v prejšnje obdobje in s tem zavirajo nadaljnji napredek v digitalni transformaciji podjetij. Tako nove priložnosti za digitalni razvoj omejujejo organizacijska neprilagodljivost, digitalni razpon med različnimi organizacijami in neenaki učinki sprememb na počutje in delo zaposlenih (Amankwah-Amoaha, Khan, Wood & Knight, 2021).

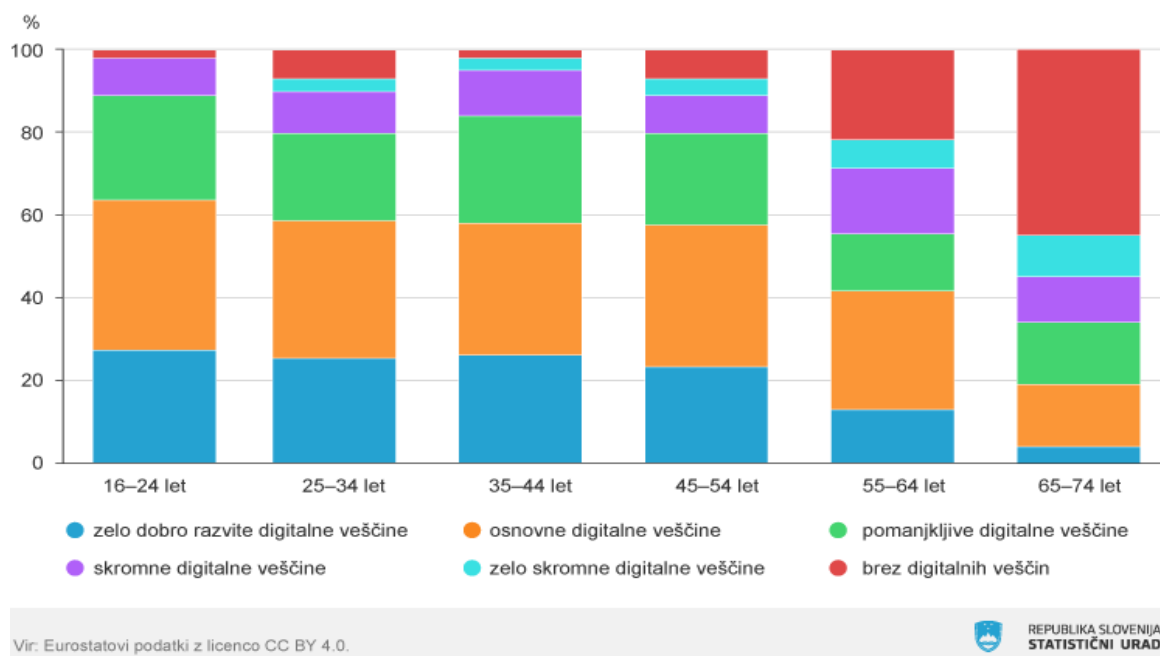
V nadaljevanju se bom opisala stanje v Sloveniji. Pandemija COVID-19 in ukrepi, ki so bili uvedeni, da bi preprečili širjenje virusa, so pokazali, kako pomembna je digitalizacija za podjetja, saj omogoča večjo odpornost organizacij na nepredvidene in krizne situacije. V času prepovedi prodaje blaga in storitev kupcem se je močno povečalo povpraševanje po spletnih storitvah, zaradi česar so podjetja, če so hotela ostati na trgu, morala poseči po digitalnih orodjih, ki le-to omogočajo. Članek omenja tudi poročilo, ki je pokazalo, da smo v Sloveniji med vsemi EU državami najbolj povečali uporabo digitalnih orodij. Ne samo, da so podjetja ostala konkurenčna na trgu, nekatera so postala celo močnejša in agilnejša (Šutanovac, brez datuma).

Poglejmo si nekatere ugotovitve Statističnega urada Republike Slovenije (SURS). Podatki so iz leta 2021. Kar 85 % oseb uporablja internet vsak dan ali skoraj vsak dan. Podatek kaže na povečano uporabo spleta med prebivalstvom v Sloveniji. Prav tako se je povečalo število uporabnikov mobilnih storitev. Beležijo kar 2 % porast števila uporabnikov mobilnih omrežij, največji, za kar 5 % pa je naraslo število poslovnih naročnikov mobilnih storitev. V nadaljevanju so navedene ugotovitve, ki se nanašajo na digitalne veščine prebivalstva (Zupan, 2022):

- Zelo dobro razvite digitalne veščine ima 20 % oseb, osnovne digitalne veščine ima 30 % oseb, 20 % oseb ima pomanjkljive digitalne veščine, 11 % skromne in 5 % zelo skromne digitalne veščine, kar 14 % oseb pa je brez digitalnih veščin;
- Največji delež oseb brez digitalnih veščin je v starostni skupini 65–74 let (45 %).

Na sliki 1 je prikazana razporeditev prebivalstva Slovenije glede na obvladovanje digitalnih veščin v posamezni starostni skupini. Vzorec je razdeljen na 5 starostnih skupin in sicer od 16-24 let, 25-34 let, 35-44 let, 45-54 let, 55-64 let in 65-74 let, slika 1 pa prikazuje procentualno razporeditev prebivalcev v določeni starostni skupini glede na njihovo obvladovanje digitalnih veščin. Vidimo, da imajo najbolj razvite digitalne veščine prebivalci v starostni skupini od 16–24 let, med njimi ima največji delež osnovne digitalne, najmanjši delež je brez digitalnih veščin. Obratno je v starostni skupini 65–74 let največji delež prebivalstva brez digitalnih veščin, najmanjši delež pa ima zelo dobro razvite digitalne veščine.

Slika 1: Prebivalci Slovenije glede na obvladovanje digitalnih veščin v posamezni starostni skupini, Slovenija, 2021



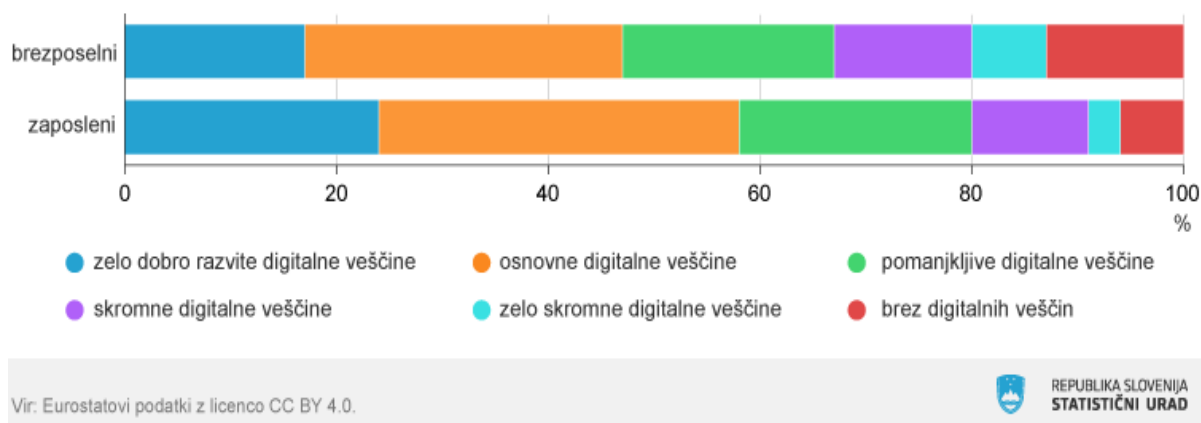
Vir: Zupan (2022).

- 34 % zaposlenih oseb ima osnovne digitalne veščine, 24 % zelo dobre digitalne veščine, brez digitalnih veščin pa je 6 % zaposlenih oseb. Pri brezposelnih osebah je delež drugačen, in sicer zelo dobro razvite digitalne veščine ima 17 % oseb, brez digitalnih veščin pa je 13 % oseb.

Na sliki 2 je prikazana razporeditev obvladovanja digitalnih veščin med zaposlenimi in brezposelnimi v Sloveniji leta 2021. Vzorec je razdeljen na dve skupini in sicer na brezposelne in zaposlene, slika 2 pa prikazuje procentualno razporeditev prebivalcev v določeni skupini glede na njihovo obvladovanje digitalnih veščin. Vidimo lahko, da ima v

obeh primerih največji delež vsaj osnovne digitalne veščine, medtem ko ima med zaposlenimi večji delež zelo dobro razvite digitalne veščine, večji delež brezposelnih pa ima pomanjkljive digitalne veščine.

Slika 2: Obvladovanje digitalnih veščin med zaposlenimi in brezposelnimi, Slovenija, 2021

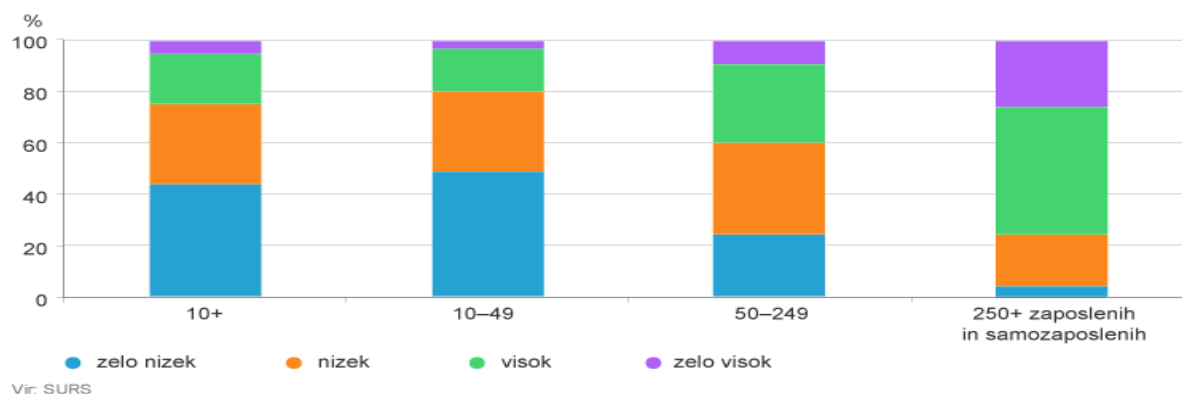


Vir: Zupan (2022).

Trenutni delež podjetij, ki svoje storitve ponujajo preko spletnih strani, je narasel na 24 %. Delež e-kupcev je po zadnjih podatkih 71 %. Med majhnimi in srednje velikimi podjetji dosega 45 % podjetij zelo nizek digitalni indeks, 32 % nizek digitalni indeks, 19 % visok digitalni indeks in 4 % zelo visok digitalni indeks. Povečalo se je tudi število podjetij, ki uporabljajo računalništvo v oblaku, teh je kar 43 %, ter število podjetij, ki uporabljajo tehnologijo umetne inteligence, teh je 14 % (Zupan, 2021).

Spodnja slika 3 prikazuje deleže razporeditve dosežene stopnje digitalizacije v mikro, majhnih, srednje velikih in velikih podjetjih. Vzorec je razdeljen na štiri skupine glede na število zaposlenih v podjetju, slika 3 pa prikazuje procentualno razporeditev teh podjetji glede na doseženo stopnjo digitalizacije, ki je izražena z digitalnim indeksom. Vidimo lahko, da ima v majhnih podjetjih največji delež majhnih podjetij zelo nizek digitalni indeks, medtem ko ima največji delež velikih podjetij visok digitalnih indeks.

Slika 3: Delež podjetij z vsaj 10 zaposlenimi in samozaposlenimi glede na doseženo stopnjo digitalizacije, izraženo z digitalnim indeksom, Slovenija, 2021



Vir: Zupan (2021).

Poglejmo si še razdelitev po nekaterih kazalnikih, ki jih uporabljajo za merjenje digitalnega indeksa (Zupan, 2021):

- Dostop do interneta za službene namene. V 50 % majhnih in srednje velikih podjetij ima dostop do spleta več kot polovica zaposlenih.
- Zagotovljena je najhitrejša fiksna internetna povezava. Največjo zagotovljeno pogodbeno hitrost prenosa podatkov fiksne internetne povezave ima kar 79 % podjetij, 9 % podjetij pa ima še celo najhitrejšo možno povezavo.
- Podjetje uporablja celovito programsko rešitev. Celovito programsko rešitev uporablja 28 % malih podjetij, 65 % srednje velikih podjetij in 97 % velikih podjetij.
- Podjetje uporablja družbene medije. Kar 57 % podjetij uporablja družbena omrežja, 29 % podjetij uporablja spletne strani za delitev multimedijskih vsebin, blog ali mikroblog uporablja 11 % podjetij, spletna orodja za izmenjavo znanj pa 4 % podjetij. Dve ali več družbenih omrežij uporablja skupno 30 % podjetij, od tega 26 % majhnih, 43 % srednje velikih in 74 % velikih podjetij.
- Podjetje uporablja tehnologijo umetne inteligence. Tehnologijo umetne inteligence uporablja 12 % podjetij, največji delež predstavljajo velika podjetja (36 %).
- Podjetje uporablja pametne naprave ali sisteme. Uporablja jih kar 49 % podjetij. Med najpogostejšimi so pametne naprave ali sistemi za zagotavljanje varnosti prostorov (npr. pametne alarmne naprave, pametni detektorji, pametna varnostna kamera in ključavnica itd.), naprave za upravljanje uporabe energije (pametni termostat, pametno svetilo itd.) ter tudi sistemi za upravljanje logistike (npr. sistemi za sledenje vozilom, pošiljkam, sistemi za upravljanje in nadziranje skladišč itd.).
- Podjetje uporablja storitve računalništva v oblaku. 43 % podjetij najema storitve računalništva v oblaku, od tega 39 % majhnih, 55 % srednje velikih in 81 % velikih podjetij.

V nadaljevanju sledi analiza globinskih intervjujev, ki sem jih opravila v sklopu empiričnega dela diplomske naloge. Najprej bom na kratko povzela vsebino vsakega intervjuja, nato pa

povzela ključne ugotovitve. V sklepu bom ugotovitve iz intervjujev povezala z zgornjimi ugotovitvami.

4 ANALIZA SPREMEMB V DIGITALNI PREOBRAZBI SREDNJE VELIKEGA PODJETJA KOT POSLEDICA PANDEMIJE COVID-19

4.1 Problematika, namen in cilji raziskave

Proces digitalizacije je v Sloveniji prisoten že dolgo časa. Tehnološki napredek, razvoj novih digitalnih tehnologij in oblik industrije prinaša spremembe v poslovanje podjetij. Če želijo podjetja slediti napredku in s tem ohranjati konkurenčnost na trgu dela, se morajo tem spremembam ustrezno prilagoditi. Pandemija COVID-19 je pokazala, kako pomembna je za podjetja njihova ažurnost in zmožnost hitrega prilagajanja na nove, nepredvidene situacije. Ukrepi, ki so bili sprejeti z namenom omejitve širjenja novega virusa COVID-19 so prinesli marsikatero spremembo. Tako podjetja v gospodarstvu kot tudi javni zavodi so se morali tem spremembam prilagoditi, da so se poslovni procesi lahko nadaljevali. Zaradi omejitve gibanja in medosebnih stikov so morala podjetja najti nove načine poslovanja, pri čemer so si pomagala z uporabo digitalnih tehnologij, ki so bile na voljo že prej, posegati pa so začeli tudi po novih oblikah.

Namen raziskave je ugotoviti, kako so se podjetja prilagodila na novonastalo situacijo in na kakšen način je pandemija COVID-19 vplivala potek njihove digitalne preobrazbe. Cilji raziskave so opisati stanje digitalizacije pred in po pojavi pandemije COVID-19 v izbranem podjetju, odkriti, s katerimi težavami so se srečevali ter raziskati podobnosti in razlike med procesom digitalne preobrazbe v srednje velikih družbah v gospodarstvu in v javnih zavodih.

4.2 Raziskovalna vprašanja

Cilje kvalitativne raziskave sem poskušala doseči z naslednjimi raziskovalnimi vprašanji:

- Kakšni so bili stanje in trendi digitalizacije poslovanja v Sloveniji pred pojavom koronavirusa?
- Ali obstajajo razlike med digitalizacijo v javnem sektorju in gospodarstvu pred pojavom pandemije COVID-19?
- Kakšne spremembe v uporabi digitalnih virov so nastale kot posledica pandemije COVID-19 v javnem sektorju in kakšne spremembe so se pojavile v gospodarstvu?
- Ali obstajajo razlike med digitalizacijo v javnem sektorju in gospodarstvu po pojavu koronavirusa?

- S kakšnimi izzivi na področjih digitalizacije poslovanja so se srečevali zaposleni v računovodstvu?
- Kako zaposleni v javnem sektorju in gospodarstvu vidijo prihodnost računovodskega poklica v okviru digitalne preobrazbe poslovanja?

4.3 Podatki in metodologija

V okviru empiričnega dela sem izbrala kvalitativno raziskavo in sicer študijo primera. Kvalitativna raziskava se ukvarja predvsem z opisovanjem, štetjem in analiziranjem dogodkov in dejstev, poskuša odkriti vzroke in načine človekovega delovanja. Ločimo več podvrst kvalitativne raziskave, med njimi so študija primera, akcijsko raziskovanje, etnografsko raziskovanje ipd. Študija primera je temeljit opis in analiza posamezne enote ali zaokroženega sistema, npr. posameznika, skupine, dogodka, skupnosti ipd. Glede na število enote ločimo singularno, predmet študije primera je ena sama enota, ali pluralno študijo primera, pri kateri je predmet študije več enot. Glede na vsebino pa ločimo preiskovalno, ukvarja se z raziskovanjem slabo raziskanega ali še neodkrita primera, razlagano, ukvarja se z razlaganjem nekega pojava, ugotavlja vzročno – posledične odnose med pojavi, in opisno študijo primera, ki opisuje primere in oblikuje hipoteze. V tem primeru sem uporabila pluralno, opisno študijo primera (Starman, 2013).

Pred izvedbo kvalitativne raziskave sem si izbrala tudi ustrezen vzorec. Ločimo štiri tipe vzorčenja, to so kvotno, teoretično, namensko vzorčenje in tehnika »snežne kepe« (Vogrinc, 2008). Uporabila sem namensko vzorčenje, saj sem za potrebe raziskave potrebovala udeležence, ki so bili v podjetjih zaposleni pred in po pandemiji COVID-19, da so lahko opisali stanje v njihovem podjetju. Ti posamezniki so pri odgovarjanju lahko izhajali iz lastnih izkušenj in doživetij. Kot vzorec sem si izbrala srednje velike družbe oz. podjetja. Po definiciji je srednje velika družba oz. podjetje, ki izpolnjuje vsaj dve izmed naštetih meril (Honzak, 2018):

- povprečno število delavcev v poslovnem letu je več kot 50 in ne presega 250;
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 40 000 000 evrov;
- vrednost aktive ne presega 20 000 000 evrov.

Kot metodo sem si izbrala globinski intervju. Intervju je bil strukturiran, to pomeni, da so bila vprašanja vnaprej pripravljena in vsem intervjuvancem postavljena v enakem vrstnem redu. Vprašanja za intervju se nahajajo v prilogi 1. Vprašanja pripravimo na podlagi namena in ciljev raziskave, preko odgovorov na ta vprašanja pa poskušamo odgovoriti na naša raziskovalna vprašanja. Vprašanja za intervju sem sestavila tako, da so vprašani preko odgovorov na kratko opisali stanje digitalizacije v njihovem podjetju pred in po pojavu pandemije COVID-19 ter odgovorili na vprašanje, s kakšnimi težavami so se srečali pri

pojavo pandemije. Vprašalnik vsebuje 10 vprašanj, nekatera vprašanja vsebujejo tudi podvprašanja, ki usmerijo intervjuvanca k bolj podrobnim odgovorom. Intervjuvanci so vprašanja prejeli po elektronski pošti. Intervju sem opravila z:

- Mojco Petek, računovodkinjo Zdravstvenega doma Zagorje ob Savi, dne 20. 06. 2022;
- Mojco Ocepek, računovodkinjo doma za ostarele Dom Tisje, Šmartno pri Litiji, dne 10. 05. 2022 ;
- Tadejem Vidmarjem, računovodjo trgovskega podjetja Slada d. o. o., dne 24. 06. 2022.

Po analiziranju odgovorov sem poiskala skupne točke in razlike posameznih intervjujev, razdelila pa sem jih tudi glede na to, ali družba deluje v okviru javnega zavoda ali deluje v gospodarstvu. V nadaljevanju bom na kratko povzela odgovore posameznih intervjuvancev in izpostavila ugotovitve, ki veljajo za spremembe na področju digitalne preobrazbe, ki so nastale kot posledica pandemije COVID-19 v njihovem sektorju dela.

4.4 Analiza intervjujev

4.4.1 Zdravstveni dom Zagorje ob Savi

Zdravstveni dom Zagorje je bil ustanovljen leta 1991 z odlokom občine Zagorje ob Savi (Občina Zagorje ob Savi, brez datuma). Intervjuvana računovodkinja je povedala, da je v zavodu trenutno zaposlenih 88 oseb, od tega delo v računovodstvu opravljajo 4 osebe.

Računovodkinja svoj poklic opravlja od leta 1993. Na začetku je njeno delo obsegalo papirno poslovanje, predvsem vpisovanje prihodkov in odhodkov podjetja v poslovne knjige, več je bilo tudi rutinskih opravil, med njimi knjiženje in izdaja računov, knjiženje poslovnih dogodkov itd., več je bilo tudi materialnega knjigovodstva, priprave in analize podatkov ter urejanja podatkov za poročanje. Zdaj je večina tega dela urejena računalniško, več njenega delovnega časa je usmerjenega v organiziranje dela, uvajanja novih programskih in organizacijskih rešitev. V njihovem zavodu uporabljajo celovito programsko rešitev iCenter, ki obsega programe za celotno računovodsko področje, programa Infonet (program za izdajo računov za zdravstvo) in Recipe (program za izdajo računov v prodajalni, program za izdajo prevzemnih listin za specializirane prodajalne medicinskih pripomočkov), od spletnih programov pa uporabljajo program e-Davki. Vsi programi se ji zdijo enostavni za uporabo. Meni, da so korektno zasnovani, saj jih sproti obveščajo o novostih, prav tako pa programska hiša vestno spremlja zakonodajo in sprotno vgrajuje spremembe v program. Uporabljajo zunanjo tehnično podporo programske hiše, njihova odzivnost ob pojavljanju težav se ji zdi dobra, prav tako je zadovoljna z dostopnostjo pomoči oz. dostopnostjo odgovorov na vprašanja uporabnikom. Največjo prednost uporabe računovodskih programov vidi v prihranku časa pri zajemanju in analiziranju podatkov. Ker so ti programi

že nekaj časa vpeljeni v njihovo računovodstvu, s prehodom na delo od doma niso imeli večjih težav, saj so bili podatki, ki jih potrebujejo za delo, že prej vneseni v informacijske sisteme. Meni, da je največja pozitivna posledica pandemije COVID-19 to, da so bili zavodi primorani urediti ustrezno računalniško opremo, ki je omogočila delo od doma. Le-ta je morala zagotavljati tudi ustrezno kibernetsko varnost. Zdaj, po končani pandemiji, delo poteka lažje, hitreje in nemoteno, prednost vidi tudi v delu od doma, ki je še vedno prisotno ob pojavljanju večjih stresnih ali nepredvidenih situacijah. Prihodnost računovodstva vidi v popolnoma brezpapirnem poslovanju, knjiženje bo najverjetneje avtomatizirano, najverjetneje bo urejen tudi glasovni vnos podatkov. S tem bo omogočeno še hitrejše evidentiranje in dostop do željenih podatkov.

4.4.2 Dom za ostarele Dom Tisje, Šmartno pri Litiji

Dom Tisje v Šmartnem pri Litiji je bil ustanovljen leta 1946, ko so po vojni v stari graščini namestili 33 starejših stanovalcev. Graščino in gospodarsko poslopje so za potrebe njihovega bivanja uredili in do leta 1975 je v njej stanovalo že 100 stanovalcev. Leta 1976 so zgradili nov prizidek za stanovalce, 1982 pa še prizidek, ki je namenjen fizioterapiji in delovni terapiji. Sedaj ima skupno 193 namestitvenih mest (Dom Tisje, brez datuma). Intervjuvana računovodkinja je povedala, da zavod trenutno zaposluje 110 delavcev v oskrbi, zdravstveni negi, rehabilitaciji in pomoči na domu.

Računovodkinja svoj poklic opravlja od leta 1986. Na začetku njene kariere se je knjigovodstvo vodilo ročno, veliko večino delovnega časa so porabili za zbiranje, obdelovanje in analiziranje podatkov. Zdaj sicer pri vnašanju podatkov prihranijo več časa, vendar so evidentiranja, analiziranja in poročanja o zbranih podatkih zahtevnejša. Za ustrezno operativno opravljanje dela so računalnik, programska oprema in internet nujno potrebni. Uporabljajo celovito programsko opremo iCenter. S programom je sicer zadovoljna, vendar meni, da je za uporabo kar zahteven, prav tako mora stalno spremljati spremembe oz. nadgradnje. Poleg iCentra uporabljajo tudi druge spletne programe, med njimi eDavki, eRačun, eBOL. Prednosti uporabe računovodskih in spletnih programov vidi v natančnejšem zajemanju, nadziranju in povezovanju podatkov, hitrejša pa je tudi njihova obdelava in analiza. Slabosti vidi predvsem v možnosti izgube podatkov in uhajanju podatkov zaradi npr. kibernetskega napada, računalniških virusov ipd. V njihovem zavodu na pandemijo COVID-19 niso bili pripravljeni. Težav z organizacijo dela ni bilo, težko pa je bilo zagotoviti ustrezno dodatno računalniško opremo za zaposlene, da jim je bilo omogočeno delo od doma. Prav tako podpore s strani države ni bilo, saj mora vsak zavod sam izbrati ustrezen informacijski sistem in ga tudi sam financirati. Največjo prednost, ki jo je prinesla pandemija COVID-19, vidi v povezovanju preko različnih spletnih okolij, v njihovem zavodu so uporabljali spletno okolje Teams. Ker je omogočeno povezovanje preko spletnih okolij, fizična prisotnost na lokaciji ni več potrebna, zato lahko delo poteka od

koderkoli, npr. tudi od doma. Delo je zaradi tega veliko lažje. Prihodnost računovodskega poklica vidi v popolni digitalni preobrazbi zavodov. Digitalizacija se bo nadgradila v smislu optičnega branja dokumentov, s čimer se bosta vnos in analiza podatkov še bolj poenostavila, prešli pa bodo na povsem brezpapirno poslovanje.

4.4.3 Trgovsko podjetje Slada d.o.o.

V tem delu bom analizirala intervju z podjetjem iz področja gospodarstva. Ker nisem dobila odgovora iz katerega izmed srednje velikih podjetij v Sloveniji, sem se odločila za intervju z majhnim podjetjem, saj sem iz analize podatkov Statističnega urada Republike Slovenije ugotovila, da je stanje digitalizacije srednje velikih podjetij bolj podobno stanju digitalizacije majhnih podjetij kot stanju digitalizacije velikih podjetij.

Trgovsko podjetje Slada d.o.o. je bilo ustanovljeno leta 1992. Gre za majhno podjetje z 10 do 19 zaposlenimi (TSmedia, medijske vsebine in storitve, d.o.o., brez datuma). Kot je povedal intervjuvani računovodja se trgovina ukvarja z dobavljanjem in prodajo tehničnega materiala za ogrevanje in hlajenje, prezračevanje, inštalacijski material za strojne inštalacije in keramiko. Poleg trgovske dejavnosti nudi še projektiranje – izris kopalnic, projektiranje strojnih inštalacij, strokovna svetovalna pomoč pri gradnji.

Intervju sem opravila z računovodjo podjetja, ki svoje delo opravlja od leta 2010, torej pred obdobjem pandemije COVID-19, vendar že v času, ko so podjetja že uporabljala digitalno tehnologijo. Njegove zadolžitve se do danes niso bistveno spremenile in obsegajo urejanje in knjiženje prejetih in izdanih računov, obračun nalogov za službena potovanja in urejanje plačilnega prometa. Večinoma uporablja celostna programa Vasco in Minimax, občasno tudi program Pantheon in spletne strani eDavki. Programi se mu za uporabo ne zdijo zahtevni, predstavljajo pa veliko prednost podjetju, ko le-to želi dostopati do potrebnih informacij. Največjo težavo pri uvajanju digitalne transformacije v podjetje vidi predvsem v ceni implementacije e-poslovanja, saj s strani države ni zagotovljene potrebne podpore, ki bi podjetjem omogočila lažji prehod v digitalno poslovanje. Ker so že v času pred pojavom pandemije COVID-19 v njihovem podjetju uporabljali digitalno tehnologijo, se ob uvedbi zaprtja države niso srečali z nobenimi težavami, ki bi onemogočila delovanje podjetja. Največjo prednost pandemije vidi v pospešeni digitalizaciji podjetništva in prehodu v digitalno dobo. Zanj in za podjetja, ki so že prej uporabljala digitalne tehnologije, prehod na e-poslovanje ni predstavljal velike težave, največ težav so imela podjetja, ki pred tem niso vlagala v digitalizacijo in digitalno podobo podjetja. Pri tem anketirani meni, da se težavnost dela v računovodstvu ni spremenila, spremembe so nastale predvsem pri količini dela. Ker je dostop do podatkov lažji in lahko hitreje dostopajo do večje količine podatkov, je potreba po podatkih večja. Prihodnost računovodstva vidi v nadaljnji digitalni transformaciji podjetij in prehodu poslovanja na brezpapirno e-poslovanje.

4.5 Ugotovitve stanja digitalizacije v javnem sektorju po pandemiji COVID-19

V nadaljevanju so navedene ugotovitve, ki jih lahko povežemo iz analiziranih intervjujev Zdravstvenega doma Zagorje ob Savi ter doma za ostarele Dom Tisje, Šmartno pri Litiji:

- Digitalizacija računovodstva se po pojavu pandemije COVID-19 ne razlikuje bistveno kot digitalizacija računovodstva pred pojavom pandemije COVID-19. Javni zavodi so že prej uporabljali ustrezne programske opreme in spletne programe, ki so primerni za računovodstvo. Največja sprememba je predvsem v uporabi spletnih okolij, ki omogočajo delo z različnih lokacij, npr. od doma.
- Največji izzivi, s katerimi se srečujejo pri izvedbi digitalne preobrazbe, so pomanjkanje finančnih sredstev in podpore s strani države ter zagotavljanje kibernetske varnosti. Zavodi morajo sami poskrbeti in financirati informacijske sisteme, ki bi jim omogočili digitalno preobrazbo.
- Javni zavodi za tehnično podporo najamejo zunanje izvajalce oz. uporabljajo tehnično podporo programskih hiš, katerih programe imajo zakupljene.
- Predvidevajo, da bo v prihodnosti računovodstvo javnih zavodov prešlo na povsem brezpapirno poslovanje, olajšana pa bosta tudi vnos in analiza podatkov, saj bosta potekala povsem avtomatizirano.

4.6 Ugotovitve stanja digitalizacije v gospodarstvu po pandemiji COVID-19

Po opravljenem intervjuju s trgovskim podjetjem Sklada d.o.o. lahko potegnemo nekatere vzporednice z ugotovitvami iz Statističnega urada Republike Slovenije. Podjetja so tudi pred pojavom pandemije COVID-19 v svojem poslovanju uporabljala digitalne tehnologije in vstopala v proces digitalne transformacije. Podjetja, ki pa se pred letom 2020 niso posluževala digitalnih tehnologij, pa so bila v to primorana, če so želela ostati na domačem in tudi svetovnem trgu dela. Kljub temu je digitalni indeks tudi po pandemiji v večini podjetij še vedno nizek, saj le-ta nimajo zadostne količine sredstev, ki bi jih lahko uporabila za hitro in celostno izvedbo digitalne transformacije. Zadostne podpore s strani države, ki bi jim pomagala pri uvedbi digitalnih tehnologij v podjetništvo ni. Na spletni strani Vlade Republike Slovenije so objavljeni nekateri javni pozivi in razpisi za vavčerje, ki bi podjetjem omogočili dvig digitalnih kompetenc. Podjetja najverjetneje ne ustrezajo vsem zahtevam, ki jih določajo razpisi, zato se na razpise ne prijavljajo.

Na posameznih področjih indeksa digitalne preobrazbe se je po pandemiji COVID-19 najbolj povečala uporaba računalništva v oblaku in uporaba umetne inteligence. Podjetja se zavedajo pomena uporabe računalništva v oblaku, ki jim omogoča dostop do potrebnih podatkov ne glede na kraj in čas. Uporabe umetne inteligence se največ poslužujejo velika podjetja, medtem ko mala in srednje velika podjetja ne v tolikšni meri. Poleg tega se podjetja

zavedajo tudi pomena uporabe socialnih omrežij. Z namenom povečanja prepoznavnosti in razširitve števila potrošnikov podjetja ustanavljajo spletne strani in se poslužujejo uporabe spletnih platform. V današnji dobi, kjer se je večji del socialnega življenja prenesel v spletna okolja, je spletna podoba podjetja ključnega pomena za pridobivanje novih strank.

Še vedno pa se podjetja premalo zavedajo pomena dobre podporne skupine informatikov, ki bi bila odgovorna za digitalno preobrazbo podjetja. Predvsem večina velikih podjetij, pa tudi mala in srednje velika podjetja, se poslužuje celovitih programskih rešitev, pri čemer se za podporo in pomoč obrne na njihove izvajalce, namesto da bi zaposlila lastne informatike. Pomanjkanje ustreznega kadra je ena izmed večjih težav, s katerimi se podjetja soočajo pri izvajanju digitalne preobrazbe. Podobno je tudi pri digitalni preobrazbi javnih zavodov.

SKLEP

Podjetja v Sloveniji so na dobri poti digitalne preobrazbe. Začetki le-te segajo že v obdobje pred letom 2019 in 2020. V tistem času je bila digitalna preobrazba podjetij v Sloveniji nizka, večinoma je potekala v velikih podjetjih, manj pa v majhnih in srednje velikih podjetjih. Podjetja so le malo prihodkov investirala v razvoj in digitalno podobo podjetja, večina podjetji, ki je digitalno tehnologijo že uporabljala, pa ni imela izdelanega natančnega načrta digitalizacije, ki bi jim omogočil celovito digitalno preobrazbo. V javnih zavodih se je digitalna tehnologija v manjši meri uporabljala, predvsem v obliki specifičnih programov, ki so potrebni za tekoče delovanje javne uprave, npr. uporaba elektronskih zdravstvenih kartic. Digitalna transformacija v javnem sektorju je bila torej nizka.

Pandemije COVID-19 je pokazala, kako velik pomen ima uporaba digitalnih tehnologij za poslovanje. Tista podjetja, ki so bila že pred pandemijo vključena v proces digitalizacije, so se na nastale spremembe odzvale hitreje in z manj težavami. Prehod na digitalno, oddaljeno poslovanje je nemoteno stekel, poslovanje se je v nekaterih primerih še povečalo. Podjetjem, ki pa pred pandemijo niso vlagala v digitalno tehnologijo, je največ težav povzročil predvsem nakup potrebne opreme in zagotovitev dostopa delavcem, da so le-ti lahko opravljali svoje delo. Pokazalo se je, da se je Slovenija dobro odzvala na dano situacijo, saj je bila ena izmed držav, v katerih se je uporaba digitalnih tehnologij najbolj povečala. Predvsem se je povečala uporaba celovitih računalniških programov in računalništva v oblaku, ki sta omogočila oddaljen dostop do informacij in s tem delo od doma. Poleg tega so se podjetja začela zavedati tudi pomena uporabe socialnih omrežij. Predvsem mala in srednje velika podjetja so povečala uporabo socialnih platform, ki pripomorejo k njihovi prepoznavnosti. Povečala se je tudi prodaja preko spletnih strani, podjetja pa so več kapitala začela vlagati v razvoj svoje digitalne podobe. Po koncu pandemije COVID-19 je digitalni indeks še vedno nizek, predvsem na račun premajhne količine sredstev, ki so podjetjem na voljo, da bi nadaljevali z digitalno preobrazbo poslovanja.

Menim, da je Slovenija na dobri poti digitalne preobrazbe. Podjetja in tudi javni sektor se zavedajo pomena uporabe digitalnih tehnologij v poslovanju. V prihodnosti se bomo zagotovo še znašli v podobni situaciji, zato je digitalna preobrazba še kako pomembna. Tega se zaveda tudi država, saj v zadnjem času odkriva različne načine pomoči, npr. z uvedbo digitalnih bonov. V prihodnosti bomo zagotovo prešli na brezpapirno, digitalno poslovanje.

LITERATURA IN VIRI

1. Amankwah-Amoaha, J., Khan, Z., Wood, G. & Knight, G. (2021, 11. avgust). *COVID-19 and digitalization: The great acceleration*. Pridobljeno 15. junija 2022 iz <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0148296321005725?via%3Dihub>
2. Bavec, C. (2019). Analiza digitalne preobrazbe Slovenije v EU okolju. *Uporabna informatika*, XXVII(3), 124 – 130.
3. Bavec, C., Kovačič, A., Krisper, M., Rajkovič, V. & Vintar, M. (2019). *Slovenija na poti digitalne preobrazbe*. Pridobljeno 28. marca 2022 iz https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUK EwjXv4KShuz2AhXXi_0HHbd0AKcQFnoECAYQAQ&url=http%3A%2F%2Fzalozb a.fri.uni-lj.si%2Fbavec2019.pdf&usg=AOvVaw0eL7gYhngNgR2OgO5Y_El1
4. Bloomberg, J. (2018, 29. april). *Digitization, Digitalization, And Digital Transformation: Confuse Them At Your Peril*. Pridobljeno 29. marca 2022 iz <https://www.forbes.com/sites/jasonbloomberg/2018/04/29/digitization-digitalization-and-digital-transformation-confuse-them-at-your-peril/?sh=2f1aeca92f2c>
5. Dom Tisje. (brez datuma). *Zgodovina*. Pridobljeno 24. junija 2022 iz <http://www.dom-tisje.com/dom-tisje/zgodovina/>
6. Erjavec, J., Manfreda, A., Jaklič, J. & Indihar Štemberger, M. (2018). Stanje in trendi digitalne preobrazbe v Sloveniji. *Economic and Business Review*, 20(4), 109 – 128.
7. Honzak, U. (2018, 27. april). *Pogoji za določitev velikosti podjetja*. Pridobljeno 24. junija 2022 iz <https://mladipodjetnik.si/novice-in-dogodki/novice/pogoji-za-dolocitev-velikosti-podjetja>
8. Perme, T. (2017). *Industrija 4.0 in priložnosti za energetska učinkovitost*. Pridobljeno 28. marca 2022 iz https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjGrb_5kez2AhVupIsKHWLeB2QQFnoECAQQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.gzdbk.si%2Fmedia%2Fpdf%2Fsekcije%2FSOE%2F2017%2F01_Per me.pdf&usg=AOvVaw0n9Vsh2s6y6TsdVhXL5MYl
9. Petrov, S. (2020). *Digitalizacija je šele prvi korak digitalne preobrazbe podjetja* (intervju). Pridobljeno 28. marca 2022 iz <https://tovarna.finance.si/8967671/%28intervju%29-Digitalizacija-je-sele-prvi-korak-digitalne-preobrazbe-podjetja>

10. Pucihar, A., Marolt, M., Lenart, G. & Vidmar, D. (2021). *Digitalna preobrazba in njeno stanje v organizacijah v Sloveniji*. V U. Rajkovič & A. Baggia (ur.), *Znanstveno-raziskovalni trendi na področju digitalne preobrazbe* (str. 9 – 44). Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede.
11. Ružič, Š. (2020). *Vloga digitalizacije v računovodskem poklicu in njegovi prihodnosti*. (diplomsko delo). Pridobljeno 28. marca 2022 iz https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUK Ewi_ulfijez2AhVy-SoKHfmrCaYQFnoECAGQAQ&url=http%3A%2F%2Fwww.cek.ef.uni-lj.si%2Fvps_diplome%2Fruzic1162.pdf&usg=AOvVaw3805nlr7gYYC1-rgTZf7k7
12. Santos Pereira, C., Veloso, B., Durão, N. & Moreira, F. (2022). *The influence of technological innovations on international business strategy before and during COVID-19 pandemic*. Pridobljeno 24. junija 2022 iz <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877050921022109?via%3Dihub>
13. SLADA, d.o.o. (brez datuma). Na *TSmedia, medijske vsebine in storitve d.o.o.* Pridobljeno 24. junija 2022 iz <https://www.bizi.si/SLADA-D-O-O/maticno-podjetje/>
14. Starman, A. B. (2013). Študija primera kot vrsta kvalitativne raziskave. *Sodobna pedagogika*, 64(1), 66 – 81.
15. Šutanovac N. (brez datuma). *Digitalna preobrazba se mora začeti na vrhu*. Pridobljeno 24. junija 2022 iz https://www.google.com/url?client=internal-element-cse&cx=000776701692006416675:szijcadb52q&q=https://www.gzs.si/Portals/Panoga-ZIT/MQ%2520revija_november%25202021_%25C5%25A0utanovac.pdf&sa=U&ved=2ahUKEwjW9OqDmYX5AhWynf0HHVBRDcEQFnoECAkQAQ&usg=AOvVaw3hMNSluQbNvSjkJesOWGiW
16. Občina Zagorje ob Savi. (brez datuma). *Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Zdravstveni doma Zagorje ob Savi*. Pridobljeno 24. junija 2022 iz <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjYHwn4X5AhWYt6QKHfZOBvwQFnoECBIQAQ&url=https%3A%2F%2Fzd-zagorje.si%2Fwp-content%2Fuploads%2FProgramski-dokumenti-Odlok-o-ustanovitvi.pdf&usg=AOvVaw24lYvd6lZJZTufFIB5osVV>
17. Vogrinc J. (2008). *Kvalitativno raziskovanje na pedagoškem področju*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
18. Zejnić, E. (2020, 15. oktober). *Zakaj je digitalna transformacija podjetja pomembna?* Pridobljeno 24. junija 2022 iz <https://www.ozs.si/novice/zakaj-je-digitalna-transformacija-podjetja-pomembna-5f86bb2b2114e053e2e66901>
19. Zupan, G. (2021, 3. december). *Podjetja v vzhodni Sloveniji izkazujejo nižji digitalni indeks*. Pridobljeno 24. junija 2022 iz <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9891>
20. Zupan, G. (2022, 6. april). *Polovica 16-74-letnikov ima najmanj osnovne digitalne veščine*. Pridobljeno 24. junija 2022 iz <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/10255>

PRILOGE

Priloga 1: Vprašanja za intervju

1. Kdaj ste začeli opravljati svoje delo v računovodstvu? Kako je takrat izgledal vaš delovni dan? Kakšne so bile vaše zadolžitve?
2. Katere so največje razlike med vašimi zadolžitvami v začetku vaše kariere in danes? Kako se je spremenil vaš delovni dan?
3. Katere računovodske programe (Vasco, Pantheon, iCenter, poslovanje v oblaku – e-računi, Accountingbox, Minimax, eDavki, eRačun, eBOL) uporabljate? Se vam zdijo zahtevni? Kakšne so največje prednosti/slabosti teh programov?
4. Kje vidite največje prednosti uporabe digitalne tehnologije v vašem poklicu? Kje vidite največje slabosti?
5. Se vam zdi, da vlada/zakonodaja zagotavlja podjetjem dovolj podpore in finančne pomoči pri digitalni preobrazbi?
6. Ko se je pojavil novi virus, se nam je življenje čez noč obrnilo na glavo. Kako se je vaše delo spremenilo, ko so uvedli »lockdown«? Se vam zdi, da ste bili na delo na daljavo dobro pripravljeni? S kakšnimi težavami ste se srečali?
7. Kje vidite največje prednosti, ki jih je v Vaše delo prinesla pandemija COVID-19?
8. Po »koncu« korone se stvari vračajo nazaj v normalo. Katere spremembe na področju uporabe digitalne tehnologije ste obdržali, katere pa ste zavrgli?
9. Menite, da je vaše delo zdaj lažje/težje kot pred digitalizacijo?
10. Kako vidite svoj poklic 10, 20 ali celo 50 let v prihodnosti? Na katerih področjih menite, da se bo delo najbolj spremenilo?

Priloga 2: Intervju - Zdravstveni dom Zagorje ob Savi

- 1. Kdaj ste začeli opravljati svoje delo v računovodstvu? Kako je takrat izgledal vaš delovni dan? Kakšne so bile vaše zadolžitve?**

V računovodstvu delam že od leta 1993. Pred tem letom sem tudi že kot študentka delala v računovodstvu, in sicer v računovodskem servisu. Ko sem začela delati v računovodskem servisu, smo poslovne knjige vpisovali v knjigo prihodkov in odhodkov še na papirju. Vodila sem knjige predvsem samostojnim podjetnikom, kjer se vodi enostavno knjigovodstvo. V

računalnik pa sem vnašala poslovne dogodke za podjetja, kjer se je vodilo dvostavno knjigovodstvo. Kasneje sem se zaposlila v večjem zavodu, kjer sem bila zadolžena za vodenje glavne knjige, plačilni promet, pripravo raznih poročil za podporo k odločanju ...

2. Katere so največje razlike med vašimi zadolžitvami v začetku vaše kariere in danes? Kako se je spremenil vaš delovni dan?

Največje razlike med zadolžitvami vidim v tem, da sem v začetku kariere opravljala več rutinskih opravil (knjiženje računov, izdaja računov, knjiženje ostalih poslovnih dogodkov), sedaj pa je večji del delovnega časa usmerjen v zahtevnejša opravila, kot so organiziranje dela, uvedba novih rešitev (programskih, organizacijskih ...). Od takrat do danes se je veliko spremenilo, predvsem na področju informacijske tehnologije. Ko sem začela delati v računovodstvu je bilo veliko papirnega poslovanja, medtem ko je danes večina poslovnih dogodkov vodeno računalniško. V 90. letih so se npr. materialne kartice (materialno knjigovodstvo) vodile še na papirju, na posebnih obrazcih, medtem ko je sedaj celotno materialno knjigovodstvo vodeno računalniško. Računalniki so bili zelo počasni, tako da je bilo veliko rutinskega dela in manj časa za izobraževanje in izpopolnjevanje. V vseh letih sem se vseskozi izobraževala in tako dokončala Višjo ekonomsko šolo v Ljubljani, nato pa še magisterij managementa na Fakulteti za management Koper. Pridobila sem tudi diplomu in certifikat za pooblaščenega računovodja za javni sektor. Prav zaradi vseživljenjskega učenja sem stremela k temu, da smo v zavodu vseskozi sledili novostim v informacijski tehnologiji in prenavljali programsko opremo za lažje in hitrejše delo in to je pripomoglo tudi k spreminjanju zadolžitev. V kolikor sem prej porabila zelo veliko dela za rutinska opravila, sem bila kasneje kot računovodja zadolžena za pripravo podatkov, analiz, poročanj za različne subjekte, tako za direktorja kot tudi za ustanovitelja in druge deležnike.

3. Katere računovodske programe (Vasco, Pantheon, iCenter, poslovanje v oblaku – e-računi, Accountingbox, Minimax, eDavki, eRačun, eBOL) uporabljate? Se vam zdijo zahtevni? Kakšne so največje prednosti/slabosti teh programov?

Uporabljam program iCenter za celotno računovodsko področje (dvostavno knjigovodstvo, plače, kadrovska evidenca, potni nalogi, obračun obresti, osnovna sredstva, materialno knjigovodstvo, izdaja računov, knjiga prejetih računov, knjiga davka na dodano vrednost, plačilni promet ...), Infonet (za izdajo računov za zdravstvo), Recipe (za prevzemne liste specializirane prodajalne medicinskih pripomočkov ter izdajo računov v prodajalni). Uporabljamo pa še spletne programe, kot so eDavki, program za evidentiranje delovnega časa (za prenos ur v plače). Programi niso zahtevni, saj so samo pripomoček pri delu. V kolikor računovodski delavec obvlada računovodsko delo, je skoraj vsak program enostaven za delo. Prednost programa iCenter vidim v tem, ker računovodska hiša sprotno spremlja zakonodajo in sprotno vgrajuje spremembe v program; prav tako pa nas sproti obvešča o novostih programa po e-pošti. V kolikor potrebujemo pomoč s strani programske hiše,

vprašanje naslovimo preko portala in označimo nujnost zadeve; v kolikor je zadeva nujna, nas računalničarji pokličejo še isti dan. V večji meri je to prednost, slabost je lahko samo v primeru, ko želimo zaradi nujnosti odgovor takoj. Prednost programa je tudi v tem, ker je v samem programu vgrajena pomoč in v kolikor ne znamo rokovati z njim, lahko kliknemo na pomoč in dobimo ustrezno informacijo. Na spletni strani iCentra je tudi pomoč uporabnikov po različnih modulih, ki so pripravljene na zelo poljuden, enostaven in razumljiv način.

4. Kje vidite največje prednosti uporabe digitalne tehnologije v vašem poklicu? Kje vidite največje slabosti?

Največja prednost pri uporabi digitalne tehnologije je v prihranku časa pri zajemu podatkov v računovodske programe. Programi so že tako izpopolnjeni in hitri, da sedaj več časa ostane za izobraževanje in usposabljanje.

5. Se vam zdi, da vlada/zakonodaja zagotavlja podjetjem dovolj podpore in finančne pomoči pri digitalni preobrazbi?

Za podjetja nimam podatkov, za javne zavode pa menim, da država premalo stori za digitalno preobrazbo. Pogrešam razpise, ki bi omogočili zavodom obnoviti informacijsko tehnologijo in ne samo programsko opremo, ampak predvsem strojno opremo, ki jo je zaradi kibernetске varnosti potrebno stalno obnavljati in ustrezno zaščititi podatke.

6. Ko se je pojavil novi virus, se nam je življenje čez noč obrnilo na glavo. Kako se je vaše delo spremenilo, ko so uvedli »lockdown«?

Že pred koronavirusom sem imela v službi urejen oddaljeni dostop do računalnika v službi. Skoraj vsi dokumenti, ki jih potrebujem za svoje delo, so v informacijskih sistemih, tako mi delo od doma ni delalo težav.

7. Se vam zdi, da ste bili na delo na daljavo dobro pripravljeni?

Da, takoj, ko je bilo govora o tem, da bo določen kader moral delati od doma, smo se z računalničarjem dogovorili, da je ključnim osebam uredil dostope za delo od doma.

8. S kakšnimi težavami ste se srečali?

Na mojem delovnem mestu ni bilo težav, pri nekaterih delovnih mestih, kjer je še nekaj papirnega poslovanja, pa je bilo delo težje organizirati.

9. Kje vidite največje prednosti, ki jih je v Vaše delo prinesla pandemija COVID-19?

Sigurno je prednost, ki jo je prinesla pandemija na področju računovodja, predvsem v tem, ker nas je »prisilila« v ureditev dela od doma. Večina zaposlenih si je uredila potrebne

računalniške povezave, da lahko določeno delo opravimo od doma. V povezavi s tem pa ureditev ustrezne računalniške opreme za večjo kibernetsko varnost.

10. Po »koncu« korone se stvari vračajo nazaj v normalo. Katere spremembe na področju uporabe digitalne tehnologije ste obdržali, katere pa ste zavrgli?

Še vedno na nekaterih delovnih mestih dopuščamo možnost dela od doma, saj je včasih dosti lažje delati od doma, ker ni ostalih motilcev, ki zmotijo delovni proces; sploh, kadar gre za delo, ki zahteva večjo koncentracijo pri delu.

11. Menite, da je vaše delo zdaj lažje/težje kot pred digitalizacijo?

Prepričana sem, da je delo veliko lažje.

1. Kako vidite svoj poklic 10, 20 ali celo 50 let v prihodnosti? Na katerih področjih menite, da se bo delo najbolj spremenilo?

V prihodnosti bo sigurno v celoti zaživel brezpapirno poslovanje. Ne samo e-računi, tako kot je sedaj, ampak bodo uvedene tudi elektronske dobavnice, naročilnice ... vse bo podprto s črtnimi (ali kakšnimi drugimi) kodami. Tudi knjiženje bo verjetno narejeno na način, da bo računalnik iz računa sam razbral, za kakšen strošek ali prihodek gre, in ga umestil na pravo mesto v izkazu prihodkov in odhodkov; mogoče bo možen »glasovni« vnos podatkov. Mislim, da bo največja sprememba pri dobavah blaga, kjer je še veliko potenciala za hitrejšo evidentiranje podatkov in s tem hitrejšo podatke za pomoč pri odločanju posloводства.

Priloga 3: Intervju - dom za ostarele Dom Tisje, Šmartno pri Litiji

1. Kdaj ste začeli opravljati svoje delo v računovodstvu? Kako je takrat izgledal vaš delovni dan? Kakšne so bile vaše zadolžitve?

1986. Knjigovodstvo se je vodilo ročno, za analize smo porabili veliko časa, ker je bilo potrebno podatke ročno zbirati in obdelovati.

2. Katere so največje razlike med vašimi zadolžitvami v začetku vaše kariere in danes? Kako se je spremenil vaš delovni dan?

Odgovornosti in zadolžitve so se z možnostjo evidentiranja in obdelave podatkov preko informacijskih sistemov povečevale. Kar se je prihranilo pri času, se je nadomestilo s količino in večjimi zahtevami analiziranja, poročanja in evidentiranja. Brez ustrezne programske opreme, računalnika, interneta ... ne moreš opraviti nobenega operativnega dela.

3. Katere računovodske programe (Vasco, Pantheon, iCenter, poslovanje v oblaku – e-računi, Accountingbox, Minimax, eDavki, eRačun, eBOL) uporabljate?

iCenter, eDavki, eRačun, eBOL ...

4. Se vam zdijo zahtevni? Kakšne so največje prednosti/slabosti teh programov?

Smo zadovoljni, i-Center je dokaj zahteven program in stalno je potrebno spremljati spremembe oz. nadgradnje.

5. Kje vidite največje prednosti uporabe digitalne tehnologije v vašem poklicu? Kje vidite največje slabosti?

Prednosti digitalne tehnologije pri našem delu so zelo velike: možnost izpisa različnih analiz in obdelav podatkov, natančen zajem/kontrola podatkov, povezovanje podatkov, primerjava podatkov ... Edina slabost oziroma tveganje se mi zdi možnost izgube podatkov, npr. zaradi virusov (kibernetska vojna ...).

6. Se vam zdi, da vlada/zakonodaja zagotavlja podjetjem dovolj podpore in finančne pomoči pri digitalni preobrazbi?

Za naš del javnega sektorja (socialno varstvo) lahko rečemo, da podpore države, pri digitalni preobrazbi, ni. Sam zavod se mora odločiti, kateri informacijski sistem bo uporabljal in ga mora tudi sam financirati.

7. Ko se je pojavil novi virus, se nam je življenje čez noč obrnilo na glavo. Kako se je vaše delo spremenilo, ko so uvedli »lockdown«? Se vam zdi, da ste bili na delo na daljavo dobro pripravljeni? S kakšnimi težavami ste se srečali?

V računovodstvu se po »lockdownu« ni bistveno spremenilo. Nismo bili pripravljeni zaradi računalniške opreme na domu. Dela na daljavo ni bilo problem organizirati, če so imeli zaposleni doma ustrezno lastno računalniško opremo (računalnik, večji monitor, tiskalnik, internet, zvočniki, kamera). Problem je bilo »hitro« zagotoviti dodatno računalniško opremo za delo za domu.

8. Kje vidite največje prednosti, ki jih je v Vaše delo prinesla pandemija COVID-19?

Največja prednost se nam zdi v tem, da se lahko povežemo preko Teamsov ... in ni potrebna fizična prisotnost na lokaciji.

9. Po »koncu« korone se stvari vračajo nazaj v normalo. Katere spremembe na področju uporabe digitalne tehnologije ste obdržali, katere pa ste zavrgli?

Povezovanje preko Teamsov.

10. Menite, da je vaše delo zdaj lažje/težje kot pred digitalizacijo?

Veliko lažje.

11. Kako vidite svoj poklic 10, 20 ali celo 50 let v prihodnosti? Na katerih področjih menite, da se bo delo najbolj spremenilo?

Menim, da se bo digitalizacija še nadgradila v smislu optičnega branja dokumentov, kar bo še poenostavilo vnašanje specifikacij določenih dokumentov, npr. naročilnice, dobavnice ... in sčasoma popoln prehod na brezpapirno poslovanje.

Priloga 4: Intervju - trgovsko podjetje Slada d.o.o.

1. Kdaj ste začeli opravljati svoje delo v računovodstvu?

Z delom v računovodstvu sem začel leta 2010.

2. Kako je takrat izgledal vaš delovni dan? Kakšne so bile vaše zadolžitve?

Delovni dan od takrat do danes se ni bistveno spremenil. Moje zadolžitve so bile urejanje in knjiženje prejetih in izdanih računov; obračun nalogov za službena potovanja ter plačilni promet.

3. Katere so največje razlike med vašimi zadolžitvami v začetku vaše kariere in danes? Kako se je spremenil vaš delovni dan?

Kot začetnik sem imel manjši obseg dela oziroma delo omejeno samo na nekaj področij. Danes s svojim delom pokrivam vsa področja računovodstva. Moj delovni dan se ni bistveno spremenil od začetka dela v tem poklicu.

4. Katere računovodske programe (Vasco, Pantheon, iCenter, poslovanje v oblaku – e-računi, Accountingbox, Minimax, eDavki, eRačun, eBOL) uporabljate?

Dnevno uporabljam programa Vasco, Minimax ter Edavki, nekajkrat mesečno pa tudi Pantheon.

5. Se vam zdijo zahtevni? Kakšne so največje prednosti/slabosti teh programov?

Ne ne zdijo se mi zahtevni.

6. Kje vidite največje prednosti uporabe digitalne tehnologije v vašem poklicu?

V primeru, da podjetje uporablja e-poslovanje je prednost uporabe velika, saj z veliko manj truda pride do željenih informacij.

7. Kje vidite največje slabosti?

Kot slabost vidim ceno implementacije e-poslovanja v podjetje.

8. Se vam zdi, da vlada/zakonodaja zagotavlja podjetjem dovolj podpore in finančne pomoči pri digitalni preobrazbi?

Ne.

9. Ko se je pojavil novi virus, se nam je življenje čez noč obrnilo na glavo. Kako se je vaše delo spremenilo, ko so uvedli "lockdown"?

Moje delo se v času »lockdowna« ni spremenilo.

10. Se vam zdi, da ste bili na delo na daljavo dobro pripravljeni?

Da.

11. S kakšnimi težavami ste se srečali?

Z nobenimi.

12. Kje vidite največje prednosti, ki jih je v Vaše delo prinesla pandemija COVID -19?

Pospešena digitalizacija.

13. Zdaj po "koncu" korone se stvari vračajo nazaj v normalo. Katere spremembe na področju uporabe digitalne tehnologije ste obdržali, katere pa ste zavrgli?

Že pred korono sem uporabljal digitalne tehnologije.

14. Menite, da je vaše delo zdaj lažje/težje kot pred digitalizacijo?

Menim da se »teža« dela ni spremenila. Z uvedbo digitalne tehnologije je dela le malenkost več kot pred njo.

15. Kako vidite svoj poklic 10, 20 ali celo 50 let v prihodnosti? Na katerih področjih menite, da se bo delo najbolj spremenilo?

Glede na to, da se je v zadnjih dvanajstih letih področje računovodstva bistveno spremenilo predvidevam, da se bo tudi v prihodnje, predvsem na področju digitalizacije poslovanja.